

Lesník 6

ČASOPIS ZAMESTNANCOV Š. p. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA, Jún 2006

Téma mesiaca: Zvernice

- 2** Obsah
- 3** Spýtali sme sa...
Editorial
Téma mesiaca: Zvernice
- 4** Zvernice š. p. LESY SR

- 6** Zvernica Žuhračka
- 7** Na slovíčko
...dnes s Ing. Jánom Štefánikom - rozvojovo
- technickým riaditeľom
- 8** Pozvánka do kúpeľného lesa
Z otvorenia LNCH V Trenčianskych Tepliciach
Banský jarok otvorený
Suchou nohou po Dunaji
- 10** Aukcie dreva - vyššie speňaženie a väčšia
transparentnosť v obchode
- 11** Význam aukcií dreva
- 12** Kick - off implementácie nového
informačného systému
Kontrolný audit zvládli
Rezervy sú v komunikácii s tretími stranami
Trenčianski lesníci prispeli k vyčisteniu
Čachtickej doliny
- 13** Závodná škola práce alebo finále nie je
na odvoznom mieste
Vzdelávanie pre 99 lesníkov
- 14** Večne spievajú lesy?
- 15** Aspoň raz vstúpiť...
Prírode blízke obhospodarovanie lesa
- 16** Kamsi sa vytráca etika...
Rozhovor s nestorom slovenského
poľovníctva Pavlom Hellom
- 17** Do vašej knižnice
Ponuka ohryzových drevín
- 18** Ľudia a lesy: Púť dedičného trojáka
O radosti z mariášu, obavách z harvestorov
a topoľových koloch
- 20** Vychutnať prírodu plnými dúškami
Mladý lesník
Lesní pedagógovia z OZ Považská Bystrica pripravili
v apríli - mesiac lesov - dve zaujímavé akcie
- 21** Lesná pedagogika v Európe
Deti otestovali projekt náučného chodníka
- 22** „Nepoznám krajšie povolanie ako lesnícke“
Dnes z OZ Rimavská Sobota
- 24** Lesníci kontra ochrancovia prírody
Neuralgický paragraf 12
- 25** Hrozba chránených vtáčích území
- 26** Fabova hoľa

- 27** Lesník ako ochranca prírody
- 28** Orientácia a adaptácia nových zamestnancov
OSN v Čiernom Balogu
- 30** Pozvánka: Navštívte OZ Žilina
- 31** V jednote je sila
Les ako chrám, strom ako oltár
Prečo mám rada les
- 32** Uveríte
Křížovka
- 33** Poľovnícky receptár
Filatelistické okienko
- 34** Pre deti
- 35** Spoločenská kronika
„Bruchatka“ s hobl'ovacím ozubením
Životné jubileá
Pozvánka: Naj horár
- 36** Poltárska vetvička

Spýtali sme sa: Kam by mal podľa vás smerovať vývoj v štátnych lesoch po voľbách?

JOZEF HRDLIČKA, podpredseda ÚV KSS

Po voľbách by sa mali napraviť krivdy, ktoré na štátnych lesoch boli spáchané za ostatných 16 rokov. Musí sa zmeniť predovšetkým vzťah štátu k pôde a k lesozvlášť. Každá vláda musí strážiť a zvelaďovať toto bohatstvo národa. Štátne lesy by mali byť akciovou spoločnosťou so 100% účasťou štátu. Participácia štátu by mala byť zabezpečená prostredníctvom samostatného ministerstva lesného a vodného hospodárstva. Akciová spoločnosť by sa mala zaoberať bez dotácií, štát by mal prispieť iba v mimoriadnych situáciách, kalamity, choroba lesa a pod. Začlenenie lesníkov do rezortu pôdohospodárstva alebo životného prostredia je iba polovičaté riešenie a lesníci by tam boli iba ako „chudobní príbuzní“.

JÁN GOLIAN, kandidát na poslanca do NR SR za SDKÚ

Oblasť lesného hospodárstva stále zaostáva za súčasným vývojom vo svete, v ochrane a zvelaďovaní lesov, trvalom a udržateľnom hospodárení, vo výstavbe lesných ciest. Preto pripravíme novelu zákona o lesoch a s ním súvisiacich vykonávacích predpisov tak, aby v plnej miere rešpektovali ústavné práva vlastníkov lesov a pri hospodárení s nimi vytvárali prostredie bez zbytočných obmedzení a povinností.

Sfunkčnime platnú legislatívu, a na jej základe vrátime oprávneným vlastníkom lesné pozemky, ktoré im patria. V štátnom podniku LESY SR presunieme kompetencie na nižšie organizačné stupne a zredukujeme stav administratívnych pracovníkov na generálnom riaditeľstve. Dnes nadmieru centralizované štátne lesy tak začnú plniť svoju funkciu stabilizujúceho faktora v rozvoji vidieka.

ZSOLT SIMON, expert SMK pre pôdohospodárstvo a lesníctvo

Nadalej podporujeme transformáciu štátneho podniku na štátnu akciovú spoločnosť. Je však potrebné, aby tomu predchádzalo kompletne „vyčistenie“ vlastníckych vzťahov a reštrukturalizácia štátneho podniku.

Čo sa týka štátnych dotácií, domnievame sa, že štát by mal platiť za práce vo verejnom záujme na základe objednávky. Súčasne usporiadanie v rámci štátnej správy, kedy lesníctvo spadá pod ministerstvo pôdohospodárstva pokladáme za optimálne. Lesníctvo je totiž aj hospodárskym odvetvím, čo samozrejme neznamená, že možno zanedbať jeho ekologické, krajinné a ďalšie funkcie. Nakoniec, nie je možné opomenúť skutočnosť, že prvým ochrancom lesa bol práve lesník a poľovník, a lesníctvo do dnešného dňa vykonáva aktívnu ochranu prírody.

RADOVAN KAZDA, expert OKS

Občianska konzervatívna strana presadzuje:

- vysporiadanie vlastníctva, pozemkové úpravy na lesozvlášť, identifikáciu pozemkov neznámych vlastníkov, prevod ich podielov v prospech známych vlastníkov podielov,
- transformáciu LESY SR s. p. na akciovú spoločnosť, privatizáciu jej majetku a činností a privatizáciu lesných pozemkov a stavieb slúžiacich lesozvlášť hospodárstvu, žiadne dotácie,

- nový lesný zákon, zohľadňujúci prirodzené práva vlastníkov lesov, odstránenie rozsiahlej prerogovanosti lesného sektora a direktívnosti lesnej legislatívy, zníženie regulácií súvisiacich s ochranou prírody, žiadne špeciálne ministerstvo pre lesné hospodárstvo, naopak zníženie počtu ministerstiev na sedem.

Tlačové oddelenie KDH

Kam by mal smerovať vývoj Lesov SR po voľbách?

KDH bude v oblasti vzťahov k lesozvlášť majetku štátu a užívaniu lesného majetku pôvodných vlastníkov presadzuovať:

- rešpektovanie reštitučných práv pôvodných vlastníkov lesov, vrátane bývalých Vojenských lesov a majetkov
- pri predaji prebytočného majetku štátu garantovanie predkupného práva pôvodným vlastníkom lesných pozemkov
- zachovanie vlastníctva lesozvlášť majetku štátu (nešpecifikujeme v akej právnej podobe)

KDH neuväzňuje so zriadením samostatného Ministerstva lesozvlášť hospodárstva, ráta s pôvodným začlenením do Ministerstva pôdohospodárstva pri posilnení kompetencií Lesníckej sekcie. Konečné rozhodnutie bude ponechané na prípadné koalíčné povolené dohovory.

Napriek tomu, že sme s anketovou otázkou oslovili všetky významné politické strany, do uzávierky sme dostali len týchto päť odpovedí.

*Lesník, časopis zamestnancov štátneho podniku
LESY Slovenskej republiky Banská Bystrica*

Redakčná rada: Ing. Ján Mičovský, CSc., Ing. Jozef Marko, Ing. Lucia Šalapková, Ing. Rudolf Bruchánik, PhD., JUDr. Milan Vančo, Ing. Berta Ondrišová

Predseda redakčnej rady: Ing. Ľubomír Veselý

Výkonný redaktor: Mgr. Peter Gogola, www.lesy.sk; e-mail: gogola@lesy.sk

Rada stálych prispievateľov: Jiří Junek, Ing. Radoslav Lorko, Ing. Igor Vizslai, Ing. Boris Pekarovič, Dáša Pavlovičová, Ing. Jaroslav Kobza, Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo, Ing. Ľuboš Tuřák, Ing. Marcel Fiala, Ing. Ladislav Dochán, Roman Podolinský, Ing. Ján Bulla, Ing. Ľuboš Uhrin, Ing. Marek Tabernaus, Ing. Peter Patay, Ing. Štefan Beňa, Ing. Ján Vavrek, Dušan Dávid, Ing. Jozef Staško, Rudolf Haláč

Náklad: 1300 výtlačkov

Foto 1. strana obálky: Jozef Šabo

Adresa redakcie: Námestie SNP č.8, 975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78, Fax: 048/434 41 91

Grafická úprava: Mária Gálová, **Sadzba:** Miloš Sedláček
Národné lesnícke centrum, T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen

Editorial

Poľovníctvo - fenomén, pre ktorý mnohí z pracovníkov š.p. LESY SR išli študovať na lesnícku školu, v ktorých je štúdium tejto disciplíny súčasťou. Takmer každý laik pri predstave lesníka k nemu okrem uniformy automaticky priradí aj poľovnícku zbraň, čiže poľovníctvo, vďaka čomu si lesník buduje na svojom pôsobisku prirodzenú autoritu a rešpekt.

Pokladám za šťastie, že sme zamestnancami štátneho podniku, máme najvyššie poľovnícke vzdelanie, sme profesionálni poľovníci, a preto je našou povinnosťou byť lídrami v uplatňovaní moderných postupov riadenia poľovníctva, aby si „naše“ štátne poľovníctvo zachovalo aj naďalej kredit najlepšieho poľovníctva na Slovensku a aby reprezentovalo úroveň slovenského poľovníctva aj v zahraničí. Pokiaľ to tak nebude, opodstatnenosť obhospodarovania poľných revírov vo vlastnej ržii bude len ťažko obhájitelná.

Každý z nás vysielal navonok svoj postoj - „lojálnosť“ voči niekomu a niečomu, voči podniku, či voči viere za správnu vec.

Doterajšie postavenie štátneho podniku (od r. 1999) voči poľovníctvu môžeme hodnotiť ako najstabilnejšie štátne poľovníctvo za posledných 30 rokov, kedy sa pozitívne prejavilo postavenie jedného štátneho podniku, bolo možné na celom Slovensku uplatňovať takmer rovnaké princípy v nakladaní so štátnymi lesnými poľnými pozemkami a vznikla možnosť realizácie rozvojových programov, ktoré v režijných revíroch chýbali minimálne 20 rokov.

V posledných dvoch rokoch boli realizované poľnícké projekty za cca 12 miliónov korún, čím sa položili základy na ďalšie napredovanie poľovníctva u LESOV SR, š.p. Podarilo sa sprevádzkovať rozrúbku zveriny v Topoľčiankach, vytvorili sme nové pracovné miesta poľných špecialistov. Štát dostáva ročne do rozpočtu na odvodoch a daniach cca 16 až 20 miliónov korún za to, že LESY SR, š.p., realizujú výkon práva poľovníctva a to obhospodarujeme 7,7 % poľných revírov na Slovensku. V r. 2006 vyhovelo vedenie podniku požiadavke odboru poľovníctva a rybárstva a preradilo manažment chát na tento odbor, čím poskytujeme komplexné služby z jedného centra, čo určite ocenia naši klienti.

O tom, ako to bude ďalej, rozhoduje čiastočne každý z nás. Musíme odstrániť každý náznak podozrenia z pytliactva, neprofesionálneho prístupu k poľníckym hosťom, ale aj k verejnosti, pretože aj neopravený krmelec, či nevyčistená studnička pri potôčiku je argumentom pre negovanie pozitívnych výsledkov našej práce.

Na záver si dovoľím poďakovať sa za prácu veľkému množstvu našich zamestnancov, ktorí berú poľovníctvo ako česť, ako možnosť vykonávať štátnu službu, nepoznajú pracovnú dobu, sú odhodlaní bojovať proti pytliactvu, majú profesionálny prístup k poľníckym hosťom i k verejnosti.

*Peter Kuric
vedúci Odboru poľovníctva a rybárstva*

Zvernice š. p. LESY SR

Marcel LEHOČKÝ, Peter KURIC

Zverníky (zaužívanéjší je termín „zvernice“) patria k intenzívnym formám chovu poľovnej zveri, sú oplotené a cieľom ich obhospodarovania je dochovať zver v čo najlepšej trofejovej kvalite (pri diviáčich zverniciach je to aj početnosť úlovkov). LESY SR, š.p., Banská Bystrica v súčasnosti obhospodaruje v réžii

10 uznaných zverníc s celkovou výmerou 9 457 ha a 1 zvernica je prenajatá (Ostrovec, OZ Šaštín, 559 ha). Okrem týchto uznaných zverníc je súčasťou režijných revírov aj niekoľko ďalších malých zverníc (aklimatizačné a generačné zverničky, výcvikové zvernice, príp. zvernice vo výstavbe), ktoré zatiaľ nie sú uznané ako samostatné poľovné revíry.

Zvernice – historické dedičstvo

Chov zveri vo zverniciach nemá na Slovensku tak bohatú tradíciu ako napr. v susednej Českej republike, kde je v súčasnosti takmer 200 zverníc a viaceré z nich vznikli už okolo roku 1 400. Zo zverníc, ktoré v súčasnosti obhospodarujú LESY SR majú najbohatšiu históriu Topoľčianky, ale aj Teplý vrch a Betliar. V okolí Topoľčianok sa už okolo roku 1786 spomínajú dve zvernice a to na chov jelenej a diviacej zveri. V roku 1906 pristúpil Jozef August Habsburg k výstavbe „Veľkej zvernice“ s chovom jelenej, diviacej a muflonej zveri na výmere 10 450 ha s dĺžkou oplotenia 89,2 km. Súbežne s tým sa zriadila aj „Malá zvernica“ pre chov danielovej zveri s výmerou 510 ha. Tieto dve zvernice sa zachovali s menšími úpravami až dodnes, aj keď „Veľká zvernica“ sa v súčasnosti obhospodaruje už skôr ako voľný poľovný revír. Práve v r. 2006 uplynú 100 rokov od zriadenia zverníc v Topoľčiankach.

Rovnako aj v okolí Teplého vrchu a hradu Blh boli podľa historických záznamov už v r. 1790 zriadené dve zvernice s chovom jelenej a diviacej zveri. Danielia zver bola do tejto lokality dovezená v r. 1870. Pokračovateľom týchto tradícií je súčasná zvernica LESOV SR „Teplý vrch“ s výmerou 959 ha a s chovom danielovej a muflonej zveri.

Svoju históriu má aj zvernica v Betliari, keď v okolí tunajšieho kaštieľa bola zriadená v r. 1885 zvernica s výmerou 575 ha, kde popri jelenej zveri bola dovezená daniela a muflonia zver. Na históriu tejto zvernice nadviazala súčasná zvernica „Betliar“ v obvode OZ Rožňava. **Obhospodávaním a udržiavaním týchto zverníc zabezpečujú LESY SR v súčasnosti zachovávanie historických pamiatok a tradícií v slovenskom poľovníctve.** Ostatné zvernice Lesov SR vznikali po roku 1960. Medzi „najnovšie“ patria zvernice Rychnava (1986), Vojnice (1989) a Žuhračka (1996).

Danielia a muflonia zver vo zverniciach

Zvernice LESOV SR boli v minulosti zamerané najviac na chov danielovej a muflonej zveri, čo vyplynulo z atraktivity tejto zveri v 60. až 80. rokoch, kedy sa daniel a muflón - ako nové druhy zveri rozširovali do viacerých oblastí Slovenska. **Zameranie našich zverníc na chov danielovej a muflonej zveri** sa pritom zachovalo až doteraz, obidva tieto druhy majú v zverniciach najpočetnejšie zastúpenie. NKS danielovej zveri sú stanovené v 7 zverniciach Lesov SR v celkovej výške 1 305 kusov, jarné početné stavy sa vykazujú na úrovni 1 420 kusov a úlovok v r. 2005 dosiahol 635 kusov danielovej zveri. Podstatnú časť (takmer 40 %) z tejto početnosti tvoria zvernice „Vojnice“ a „Svodín“ v obvode OZ Palárikovo, ktoré boli založené práve za účelom chovu kvalitnej danielovej zveri maďarského pôvodu. Populácie danielovej zveri v týchto zverniciach patria aj v súčasnosti medzi najkvalitnejšie nielen v rámci LESOV SR, ale aj v rámci Slovenska. Počas existencie zverníc sa tu získalo viacero významných trofejí vrátane doteraz najsilnejšej trofeje daniela na Slovensku s hodnotou 215,80 b. CIC z r. 1982. Dobré podmienky a tradíciu v chove danielovej zveri má aj zvernica „Teplý vrch“, OZ Rimavská Sobota, keď najsilnejšia trofej daniela z r. 1997 dosiahla 202,1 b. CIC. S chovom danielovej zveri na „Teplom vrchu“ je treba uvažovať i do budúcnosti, aj keď v súčasnosti si táto populácia nevyhnutne vyžaduje úpravu štruktúry kmeňových stavov a osvieženie krvi dovozom novej kvalitnej zveri. **Zvernica Betliar** mala doteraz NKS 550 ks danielovej zveri (42 % z celkových NKS vo zverniciach LESOV SR), ktorá tu dosahovala dlhé roky len priemernú až podpriemernú kvalitu. Úlovky danielov dosahujúce zlatú medailu boli v minulosti veľmi ojedinelé. Zlepšenie starostlivosti o zver a jej životné prostredie vo

zvernici sa v posledných rokoch prejavilo aj nárastom trofejovej kvality danielov a počtu zlatých trofejí (5 zlaté trofeje, najsilnejšia z r. 2005 dosiahla hodnotu 195,48 b. CIC). Po realizovanej rekonštrukcii zvernice „Betliar“ sa postupne prikróči k zníženiu kmeňových stavov danielovej zveri zo súčasných 550 na cieľových 150 kusov. Chov kvalitnej danielovej zveri tu zachová aj v budúcnosti.

Pri chove danielovej zveri vo zverniciach musíme trvať na požiadavke, aby zvernica mala podmienky a predpoklady pre chov kvalitnej danielovej zveri, s pravidelnou produkciou 200 bodových danielích lopát. Zvernice „Biela skala“ a „Malá zvernica“ aj vzhľadom na prírodné podmienky takéto predpoklady pre chov danielovej zveri nemajú a v najbližšom čase tu bude treba podniknúť kroky na zníženie kmeňových stavov danielovej zveri, príp. na jej zámenu na perspektívnejší druh zveri.

Po danielovej zveri je muflonia zver druhým najpočetnejším druhom vo zverniciach a jej NKS sú stanovené vo všetkých zverniciach LESOV SR s výnimkou zvernice „Trnavy“ v CHPO Poľana. V 9 zverniciach sú spolu NKS 929 kusov muflonej zveri, JKS 1245 ks a úlovok v r. 2005 dosiahol 464 ks. Muflonia zver je zároveň aj najproblematickejším druhom zveri vo zverniciach, keď na jednej strane má muflón v očiach nášho personálu akési osobitné postavenie a je jeho „srdcovou záležitosťou“, čo však najčastejšie vedie k nekontrolovateľnému zvyšovaniu početnosti a rozmnožovaniu len priemerne kvalitnej muflonej zveri. Na druhej strane sú z roka na rok väčšie problémy s predajom poplatkového lovu priemerne kvalitných muflónov a to obzvlášť vo zverniciach. Pritom však ani vo zverniciach nevieme uspokojiť niekoľko málo hostí, ktorí požadujú lov ozaj kvalitných muflónov s bodovou hodnotou 220 – 240 b. CIC. Úlovok 5 zlatých muflónov v r. 2005 pri JKS 1 245 kusov muflonej zveri vo zverniciach, keď najsilnejšia trofej dosiahla len 216 b. CIC, je ozaj dosť málo! V súčasnosti **najkvalitnejší chov muflonej zveri je v obvode OZ Palárikovo**, kde sa každoročne lovia zlaté muflóny a najsilnejšia trofej z r. 2002 s bodovou hodnotou 239,65 b. CIC bola národným rekordom SR. V poradi druhý najkvalitnejší chov muflonej zveri je **vo zvernici „Teplý vrch“, OZ Rimavská Sobota**, kde v r. 1994 bol ulovený muflón s hodnotou 237,0 b. CIC, čo v tom čase znamenalo najsilnejšiu trofej na Slovensku. Aj v súčasnosti sa v tejto zvernici lovia kvalitné muflóny, keď najsilnejšia trofej z r. 2005 má hodnotu 209,1 b. CIC. Medzi kvalitné

chovy s produkciou zlatých trofejí môže-
me zaradiť aj zvernicu „Žuhračka“, OZ
Levice. **Len priemerná kvalita muflonej
zveri** sa dosahuje vo zverniciach „Malá
zvernica“ OZ Topoľčianky a „Betliar“
OZ Rožňava. Podpriemerná kvalita je vo
zverniciach „Biela Skala“ OZ Smolenice
a „Sochoň“ OZ Trenčín, kde zrejme v naj-
bližších rokoch nie je možné očakávať
kvalitné (zlaté) trofeje, ak sa tu nevykona-
jú potrebné opatrenia v chove muflonej
zveri. Špecifické postavenie má zvernica
„Rychňava“ OZ Žarnovica, ktorá slúži
skôr ako aklimatizačná a generačná zver-
nica pre zvyšovanie kvality muflonej zveri
vo voľnom poľovnom revíri „Drastvica“.
**Ďalej by sme sa v našich zverniciach
mali uberať jednoznačne cestou kvality
a nie kvantity v chove muflonej zveri**, čo
znamená vo viacerých prípadoch radikál-
nú úpravu početných stavov a štruktúry
populácie. Nie je dôvod zakladat ďalšie
nové chovy muflonej zveri, prípadne roz-
víjať nekvalitné chovy vo zverniciach.

Jelenia a diviacia zver – perspektívne druhy vo zverniciach

Chovu **jelenej zveri** vo zverniciach
sa v minulosti na Slovensku venovala
len okrajová pozornosť, lebo vo voľných
poľovných revíroch dosahovala dobrú po-
četnosť a aj kvalitu. V súčasnosti sa však
situácia značne zmenila, keď aj z dôvodu
rozdrobenia poľovných revírov, vo väčšine
oblastí Slovenska výraznejšie poklesla
trofejová kvalita jelenej zveri. Ročne sa
na Slovensku uloví len 5 až 10 zlatých jele-
ňov a garantovanie úlovku vyše 200 bodo-
vého jeleňa pre poplatkového poľovníka je
problémom aj v režijných revíroch LESOV
SR. Prítom záujem domácich a zahranič-
ných poľovných hostí o lov jeleňov je ne-
utíchajúci a bez problémov sa nám darí
udržiavať aj dobrú cenovú úroveň poplat-
kového lovu jeleňov. Práve z uvedených
dôvodov sa nám vytvára **priestor a potre-
ba venovať sa chovu jelenej zveri aj vo
zverniciach**, aj keď je to časovo náročná
a dlhodobá záležitosť. Doposiaľ najvyššie
početné stavy jelenej zveri (NKS 60 ks, JKS
120 ks) boli vo zvernici „Biela skala“, kde
sa dosahovala len veľmi slabá trofejová
kvalita. Bodové hodnoty ulovených jeleňov
tu len ojedinele presahujú 190 b. CIC, čo je
však málo aj na voľný poľovný revír a nie
zvernicu. Vyše 30 ročná tradícia v chove
jelenej zveri je vo zvernici „Trnavy“ v CHPO
Poľana, ktorá má charakter generačnej
zvernice s výmerou 23 ha a po vykonanej
rekonštrukcii v r. 2004 bude slúžiť na pro-
dukciiu kvalitného chovného materiálu

pre ďalšie zvernice a revíry LESOV SR.
A tak **prvá zvernica, špeciálne zameraná
na chov kvalitnej jelenej zveri** na vyhovu-
júcej ploche sa začala rodiť v r. 2004 v **Bet-
liari, OZ Rožňava**. Pri rekonštrukcii starej
zvernice sa tu vytvorila 1 035 ha časti pre
jeleniu zver, kde sa uvažuje s cieľovou po-
četnosťou 150 kusov jelenej zveri. Na tejto
ploche sa naplní vyše 30 ročný sen poľov-
níkov a lesníkov zaoberajúcich sa chovom
jelenej zveri, a to spojenie dvoch geneticky
najkvalitnejších populácií jelenej zveri na
Slovensku z oblasti Poľany a Východných
Karpát. Na ostatnej ploche zvernice „Bet-
liar“ s výmerou 661 ha bude pokračovať
slubne sa rozvíjajúci chov kvalitnej mufl-
lonej zveri (NKS 90 ks) a danielovej zveri,
pri ktorej sa upravujú NKS z 550 ks na
150 ks. V ďalšom kroku by bolo žiaduce
pristúpiť k obnove kvality a k zvýšeniu
početnosti jelenej vo zvernici „Biela skala“
a to na úkor početnej a nekvalitnej daniel-
ovej zveri a muflonej zveri. Táto zvernica pri
výmere 3 145 ha má všetky predpoklady
pre dosiahnutie dobrých výsledkov v cho-
ve jelenej zveri, popri chove muflonej zveri
v primeranej početnosti a štruktúre. Ďal-
šou vhodnou zvernicou pre zavedenie cho-
vu kvalitnej jelenej zveri je „Malá zvernica“
(715 ha) v Topoľčiankach, čo by sa mohlo
realizovať zámienou za nekvalitnú popu-
láciu danielovej zveri, ktorá rovnako ako aj
v prípade „Bielej skaly“, nenašla v lesna-
tom revíri s nadmorskou výškou 400 až
600 m. n. m. vhodné životné podmienky.

Chov diviacej zveri vo zverniciach
predstavuje v súčasnosti veľmi zaujima-
vú a perspektívnu sa rozvíjajúcu oblasť
intenzívnych chovov LESOV SR. O lov di-
viačej zveri vo zverniciach pri dosahovaní
početných výradov ale aj trofejovej kvality,
je predovšetkým zo zahraničných skupín
veľmi slušný a narastajúci záujem. Ne-
zanedbateľný je aj finančný efekt chovu
a lovu diviacej zveri vo zverniciach, ale aj
vo voľných poľovných revíroch, a dobré
„diviacie revíry“ tak patria v súčasnosti
po ekonomickej stránke k najproduktív-
nejším v rámci LESOV SR. Našťastie pri
diviачích zverniciach nezačínáme úplne
od nuly, ale vďaka prezieravosti našich
predchodcov máme už zabehnuté 3 kva-
litné diviacie zvernice: „Sochoň“, OZ
Trenčín, „Vojnice“, OZ Palárikovo a „Žuh-
račka“, OZ Levice. Tieto kapacity však už
v súčasnosti nestačia pokryť dopyt po
kvalitných diviачích poľovačkách, zvlášť
keď vo voľných poľovných revíroch do-
sahujeme často neisté a slabé výsledky.
Počet a kapacity našich diviачích zver-
níc nie sú ani zďaleka porovnateľné so

súčasnou úrovňou v Maďarsku, alebo aj
v Českej republike. Z uvedeného dôvodu
LESY SR pristúpili od roku 2005 k re-
alizácii „diviачieho programu“, cieľom
ktorého je rozšírenie počtu diviачích
zvernic a zvýšenie kapacít poplatkového
lovu diviачej zveri. V rámci uvedeného
programu sa v súčasnosti dokončuje
diviачia zvernica „Karná“ (366 ha) OZ
Sobrance, ktorá okrem poplatkových po-
lovačiek bude mať veľký význam v pod-
chytení kvalitného genofondu diviачej
zveri na východnom Slovensku následnej
produkci chovného materiálu pre ďalšie
diviачie zvernice LESOV SR na stred-
nom a západnom Slovensku. Rozbieha
sa prevádzka dvoch menších diviачích
zvernic „Potôčky“ (114 ha), OZ Topoľčian-
ky a „Peséta“ (160 ha) OZ Rim. Sobota.
Oplotenie obidvoch týchto zvernic bolo
hotové už niekoľko rokov, ale stálo bez
využitia. V štádiu projektových priprav
sú ďalšie 2 zvernice a to v obvode OZ Le-
vice a OZ Krupina. Všetky pripravované
nové diviачie zvernice budú fungovať na
princípe kombinácie vlastného odchovu
a odchytu diviakov z voľných poľovných
revírov. Cieľom je čoskoro dobudovať sieť
diviачích zvernic tak, aby aspoň jedna taká-
káto zvernica bola na každom odstepnom
závode, ktorý má podmienky a potenciál
pre organizovanie poplatkových spoloč-
ných poľovačiek na diviачiu zver. Potom
bude možné kombinovať poľovačky
na diviaky vo voľných revíroch a vo zver-
niciach tak, aby sa uspokojili požiadavky
poplatkových skupín aj na viacero poľov-
níckych dní za sebou s dobrým výradom.
Zamyslieť sa nám je treba aj nad tým, aby
aj niektoré staršie zvernice LESOV SR
(napr. Biela skala, Malá zvernica a Bet-
liar) mali popri chove ostatnej raticovej
zveri aj svoj vlastný „diviачí program“, čo
by istotne pomohlo ekonomike ich pre-
vádzkovania.

Projekt na zlepšenie starostlivosti o zver

Dôležitou súčasťou prevádzky
zvernice je zabezpečovanie starostlivosti
o zver. Spôsob a úroveň prikrmovania
zveri ako aj obhospodarovania lúk a po-
líčok priamo ovplyvňuje dosahované
výsledky chovu zveri vo zvernici a jej
kvalitu. V roku 2005 pristúpili LESY
SR v spolupráci s Národným lesníckym
centrom vo Zvolene k realizácii 3 ročné-
ho projektu zameraného na zvyšovanie
úrovne starostlivosti o zver. Vybrané boli
4 zvernice: Biela Skala, OZ Smolenice,
Malá zvernica, OZ Topoľčianky, Trnavy,

OZ Kriváň a Teplý vrch, OZ Rimavská Sobota. V rámci projektu sa zabezpečuje napríklad: vylepšovanie trávnych porastov na lúkach, osevy poličok zmesami jarín a ozimín, optimalizácia vhodných spôsobov prikrmovania zveri, zdravotná starostlivosť o zver a pod. Hodnota celého projektu je 3 mil. Sk, z čoho sa Lesy SR podieľajú čiastkou 1,5 mil. Sk na materiálové náklady (krmivá, osivá a pod.)

Na záver...

Ako už bolo uvedené, zvernice a aj bažantnice patria medzi revíry LE-SOV SR s intenzívnym chovom zveri. To znamená že, na rozdiel od voľných poľných revírov, vo zverniciach sa musí zabezpečovať vo väčšej miere celoročná starostlivosť a prikrmovanie zveri, obhospodarovanie lúčok a poličok, ako aj zabezpečovanie lovu zveri. Pre zabezpečenie uvedeného objemu prác je potrebné aj personálne zázemie. Na každú zvernicu je tak viazané jedno pracovné miesto THZ – poľovníka špecialistu, ktoré je vzhľadom

na intenzívny chov zveri mimoriadne náročné a vyžaduje si odbornú a organizačnú zdatnosť. Okrem toho si viaceré OZ udržali aj špecializované robotnícke miesta vo zverniciach potrebné pre zabezpečenie ich prevádzky. To prináša so sebou aj zvýšené náklady vo zverniciach, ktoré musia byť kompenzované hlavne z poplatkového lovu tak, aby mohla zvernica dlhodobo prosperovať. Preto je veľmi dôležité a priam nevyhnuté chovať vo zverniciach zver v primeranej početnosti, ale pritom v nadpriemernej trofejovej kvalite v pomere pohlavia v prospech samčej zveri. Je efektívnejšie vo zverniciach zabezpečiť napr. lov 3 - 4 kvalitných trofejových muflónov, ako vynakladať náklady na chov a pokúšať sa o poplatkový lov 30 - 40 trofejovo priemerných jedincov. Popri trofejovej kvalite zveri, ďalším vážnym problémom viacerých našich zvernicí zlá štruktúra populácie a pomer pohlavia v prospech samíc a mladej zveri. V takomto prípade vynaložená starostlivosť a prikrmovanie zveri sa neprejavuje

v trofejovej kvalite a v produkcii „drahej“ diviny. Pravda dôležité je tiež vynakladať náklady a úsilie na chov takých druhov zveri a v takej kvalite, o ktoré je na trhu záujem a „nevyrábať na sklad“. Vo zverniciach, na rozdiel od poľných revírov, to všetko môžeme cielavedome ovplyvniť a zabezpečiť.

Aj keď existujúce zvernice majú v poľovníctve Lesov SR svoje miesto a opodstatnenie, rozhodujúcu oblasťou nášho poľovníctva aj tak naďalej budú voľné režijné poľné revíry. Vzhľadom aj na vysoké vstupné a prevádzkové náklady sa Lesy SR v blízkej budúcnosti zrejme nebudú uberať cestou výstavby nových zvernic pre chov muflonej, danieľej, či jelenej zveri. Mali by sme však účelne obhospodarovať a zvelaďovať aspoň tých pár zvernic, ktoré máme. ●

Ing. Peter Kuric je vedúci Odboru poľovníctva a rybárstva, GR LESY SR
Ing. Marcel Lehocký je špecialista na Odbore poľovníctva a rybárstva, GR LESY SR

Zvernica Žuhračka

Peter GOGOLA

Podmienky pre intenzívny chov diviacej zveri v podmienkach OZ Levice a potreba manažovať jej stav boli motiváciou pre rozhodnutie vybudovať v lokalite Žuhračka zvernicu. Stalo sa tak v roku 1995. Zistiť, aké sú výsledky po desiatich rokoch jej existencie, to bol cieľ mojej návštevy na Žuhračke.

Základnú informáciu o zvernici mi poskytol referent poľovníctva, **Ing. Roman Ďuriš**: „Zvernica po obvode meria 6,5 km. Skladá sa z troch častí: aklimatizačná časť má 3 ha, generačná 22 ha a odstrelová časť 125 ha. Čo sa týka terénu, je dostatočne členitá. Drevinové zloženie je dub, buk, hrab, cer. Vekovo sú to rôznorodé porasty, od mladého až po 130-ročný. Rubná doba sa zvýšila na 140 rokov. V záujme zvýšenia úživnosti uprednostňujeme zastúpenie duba cerového pre produkciu semena.“

Na obhliadku zvernice sa so mnou vybral správca zvernice, poľný špecialista **Marian Hroščo**. Pracuje tu od založenia zvernice a pozná ju, ako sám povedal, „ako svoje topánky“. S neskrývanou hrdosťou mi ukázal zariadenia, ktoré

podľa miestnych podmienok neustále zdokonaľujú. Na rozhraní aklimatizačnej a odstrelovej časti ma zaujalo odchytné zariadenie. „Voláme to rukáv“ vysvetľuje Marian Hroščo, „vieme doň prilákať diviaky a potom ich roztriediť a transportovať. Predtým sme drevenú debnu dvíhali ručne - a je to pekných pár kíl, teraz viem tesne k vrátam rukáva nacúvať s príviesom“ hovorí a ukazuje mi jednoduchý, pritom skvelý zlepšovák - dve koľaje pre kolesá príviesného vozíka.

Vo zvernici sú okrem menších chovných zariadení aj dva senníky a hlavná krmná linka, pozostávajúca z dvoch prístreškov na betónovej ploche o rozmeroch 6-7 m.

Sú tu dva veľké pozorovacie posedy a po celej ploche je rozložených 12 odstrelových otvorených posedov. Pre uľahčenie komunikácie a určenia lokality má každý z otvorených posedov svoj názov. „Chceme ich zastrešiť, lebo sedieť na otvorenom posede napríklad v daždi nie je žiadna slasť“.

Na otázku, ako je to so zverou, odpovedá: „Prvé diviaky boli vypustené 20. júla 1995 do trojhekarovej aklimatizačnej časti, ktorá bola hotová ako prvá.

Bolo to 9 lanštiakov, v priebehu mesiaca august pribudlo 25 ks. Tieto diviaky boli z vlastného odchyty z nášho voľného revíru. Postupne chovom a aj odchytnom stav narastal. Prírastok vo zvernici je okolo 40-50 ks diviacať. Okrem diviakov vo zvernici chováme aj muflóniu zver - je to okolo 40 kusov. Ročne plánujeme odstrel piatich kusov muflónov.“

K spôsobu lovu mi správca zvernice povedal, že poľujú „nátláčkou“, maximálne päť pohonov za deň s odlovom do 40 kusov. Poľuje sa klasicky cez strelecké linky, alebo zo spomínaných posedov.

„A čo trofeje?“ - bola moja posledná otázka. „Strielame 3 kusy striebornej a zlatej bodovej hodnoty. V poľovnej sezóne 2005 bol ulovený muflón 217,5 b. CIC. Na piatich poľovkách v sezóne 2005 sme odlovili 120 kusov prevažne dospelých diviacej zveri, z toho 1 až 2 kusy, do 115 bodov CIC.“ odpovedal Marian Hroščo.

Ťažko posúdiť, či je to veľa alebo málo. Isteže, vždy sa nájde priestor na zlepšenie. Je dôležité, že levickí kolegovia vedia, ako na vec.

Na záver slovo referenta poľovníctva na OZ Levice, Ing. Romana Ďuriša: „Našou snahou je stále vylepšovať súčasný stav, preto navštevujeme zvernice na Slovensku, v Česku i v Maďarsku. Čerpanie skúseností a poznatkov ostatných kolegov je dobrou inšpiráciou i pre naše napredovanie. Rovnako maďarskí a slovenskí kolegovia chodia čerpať poznatky k nám na Žuhračku. Naša pozornosť sa zameriava na zaštruktúrovanie obory odchovom 4-ročných a starších diviakov, po ktorých baží srdce každého poľovníka.“ ●

Na slovíčko

...dnes s Ing. Jánom Štefánikom
- rozvojovo - technickým riaditeľom

Peter GOGOLA

Likvidácia následkov veternej kalamity z novembra 2004 v lokalite prírodnej rezervácie Fabova hoľa bola zmarená zamietavým stanoviskom úradu životného prostredia k žiadosti o vykonanie opatrení v 5. stupni ochrany. Prečo dala ŠOP a SS ŽP podľa Vás zamietavo stanovisko?

Podľa môjho názoru je dôležité najprv objasniť si dôvod vyhlásenia prírodnej rezervácie (PR) a pochopiť jej zmysel a tak hľadať odpoveď. PR bola vyhlásená v roku 1988 za účelom ochrany tetrova hlucháňa. K jej vyhláseniu došlo v inej spoločenskej dobe a v rámci iného právneho systému.

Dnes, po legislatívnych zmenách, ktoré sa udiali aj na úseku ochrany prírody a krajiny, je to už úplne ináč. Myslím tým zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, Vyhlášku MŽP SR č.17/2003 Z.z., ktorou bola prekategORIZOVANÁ z NPR (národná PR) na prírodnú rezerváciu (PR) a Výnos MŽP SR č.3/2004-5.1. kedy sa územie PR Fabova hoľa stalo súčasťou územia európskeho významu SKUEV 0225 Muránska planina.

To znamená, že po schválení zákona a právnych noriem sa zmenil pôvodný zámer a charakter celej PR Fabova hoľa. PR má dnes piaty, najvyšší stupeň ochrany. Pôvodný zámer chrániť a aktívne sa podieľať na zlepšovaní biotopu hlucháňa sa zmenil a dnes je predmet ochrany iný a v katalógovom liste chráneného územia sa uvádza: *Územie predstavuje cennú prírodovednú lokalitu s výskytom vzácnych les. spoločenských chránených druhov fauny a zároveň predstavuje jednu z krajinných dominant Slovenského Rudohoria, s charakteristickým podhľadným až vysočinným reliéfom. V rámci SKUEV je to biotop európskeho významu Ls 9.2 smrekové lesy vysokobylinné (9410) a druhý európskeho významu medveď hnedý a vlk dravý (cit.)*

Čo sa vlastne stalo: „Niekoľko“ navhol a ďalej v dôsledku účinnosti prijatých právnych noriem sa PR Fabova hoľa stala PR s 5. stupňom ochrany a podľa zákona je to bezzásahové územie ponechané na samovývoj. Pôvodný zámer, ktorý zohľadňoval a vychádzal aj z lesníckych skúseností, poznania pôvodu lesných porastov a obhospodarovania daného územia sa zrazu zmenil na dogmatickú ochranu založenú na jedine správnom princípe ponechania lesných spoločenských na samo-

vývoj. Tento princíp je pri ochrane prírody bežný a ja ho nespochybňujem. Platí to aj v iných krajinách. Len si musíme uvedomiť, v akých chránených územiach to vo svete na tomto princípe funguje. Ďalej musíme zvažovať, kde je to aplikovateľné u nás bez toho, aby sme pre uplatnenie princípu nezničili predmet, ktorý chceme zachovať a chrániť. Tiež si musíme uvedomiť, že obrazne pre jeden strom nevidíme celú horu. Toto sa udialo i na Fabovej holi. Z bývalej NPR vyhlásenej za iným účelom sa stala PR v tých istých umele stanovených hraniciach s najvyšším stupňom ochrany a s úplne iným režimom, kde niekto chce skúšať vývoj prírodných procesov na 262 ha území obkolesenom rovnako cenným lesom s neznámym výsledkom. Vytvoril sa ostrov v mori lesa, kde bez zodpovednosti za prípadné škody sa experimentuje s majetkom občanov tejto krajiny. Keby sme išli do dôsledkov, mŕňajú sa finančné prostriedky a ohrozuje sa majetok občanov bez ohľadu na vlastníctvo.

Tento model „ochrany lesa“, zavedený na Slovensku, platí nielen na Fabovej holi, ale vo väčšine chránených území. Prítom aj tieto lesné spoločnosti až po hornú hranicu lesa boli od nepamäti obhospodarované človekom. Ich kvalita a potencionálne prežitie je priamo závislé na človeku, jeho cieľavedomej činnosti a odbornom obhospodarovaní. Jednoducho, človek je súčasťou tejto kultúrnej prírodnej krajiny a nie živočíšny druh, ktorý sem nepatrí. Je to princíp trvaloudržateľného života, a to je viac ako nejaký experiment s ponechaním na samovývoj. Úzky pohľad na problematiku, dogmatické odvolávanie sa na príslušné zákony, ktoré sme implementovali bez rešpektovania daných špecifik a tiež neochota rešpektovať dlhodobé skúsenosti z doterajšieho vývoja, to sú hlavné dôvody, pre ktoré sa súhlas na spracovanie kalamity a priamu ochranu nepovolil.

Prečo je dôležité zasiahnuť v prírodnej rezervácii Fabova hoľa?

Kalamita sa mala spracovať minulý rok a nie rok špekulovať, ako jej spracovaniu zabrániť. To bol jediný účinný spôsob, ako zachovať PR, neohroziť okolité lesné porasty a zabrániť násled-

ným škodám. Opýtam sa, aký je rozdiel medzi kvalitou biotopu nad zväznicou a pod zväznicou, ktorá je umelou hranicou? Dole sa hospodáriť môže, ale o meter vyššie už nie? Odpoveď je zrejme - lebo sa navrhla PR s 5. stupňom ochrany a tam sa nesmie nič robiť. Podkôrníky však nepoznajú hranicu PR, nerobia rozdiel medzi hospodárskym a chráneným lesom. Týmto rozhodnutím sa odštartoval vopred prehratý boj s lykožrútom a ďalší osud lesných porastov v PR a v celom okolí je jasný. Všetky teórie o zachovaní zdravého lesa tu končia a nastupuje jeho postupná likvidácia. Tým končia podľa mňa aj dôvody ochrany cennej prírodovednej lokality s výskytom vzácných lesných spoločenských, čo vyplýva aj z predmetu a cieľa PR. Úvahy o tom, či tu bude takýto cenný les aj za nejakých 500 rokov, to je len v polohe úvah, či želaní. To nikto nemôže a nevie garantovať. Opatrenia na zabránenie šírenia podkôrníkov z PR, ktoré začala realizovať ŠOP môžu len nepatrne ovplyvniť ďalší nepriaznivý vývoj. Tieto vyplývajú zo zákona o lesoch a sú len preventívne. Nemôžeme ich považovať za obranné a dostatočujúce a nemôžu nahradiť to, čo by sa bolo dosiahlo komplexným spracovaním kalamity. Keď sa vrátíme na začiatok, kde je potom ochrana hlucháňa a jeho biotopu, čo vlastne chránime a či je to vôbec ochrana.

Ochranári tvrdia, že na Fabovej holi vznikne z vyvráteného porastu moderové drevo a to bude optimálnym základom vytvorenia nového porastu, ktorý tak vznikne bez zásahu človeka. Je toto očakávanie reálne?

Moderové drevo nevymysleli ochranári. Na mŕtvom dreve sa zmladzuje nielen smrek, ale aj iné dreviny. Platí to vo všetkých lesoch, nielen v PR. Aby vzniklo moderové drevo, musia byť splnené aj určité podmienky. A to je predovšetkým vlhké prostredie zapojeného lesa s vhodnou mikroklimou pre činnosť predovšetkým mikroorganizmov a húb potrebných k rozkladu dreva. Tento proces najlepšie prebieha vtedy, keď padnutý strom je v čo najväčšom kontakte s pôdou a to v zapojenom poraste, nie na odkrytej ploche kalamitiska, kde sú stromy pováňané a väčšinou nie sú v bližšom kontakte s pôdou. Obmedzene to prebieha aj na kalamitnej ploche, ale podmienky pre vznik moderového dreva sú ďaleko nepriaznivejšie. Konkrétne na Fabovej holi je to južná expozícia a živcov impregnované vyvrátené kmene na kalamitnej ploche nie sú v kratšom časovom horizonte najlepším materiálom pre vznik moderového dreva. Z dreva opadne kôra a vplyvom slnka sa mení teplota a vlhkosť, čím sa drevo slabšie rozkladá. Tvorba moderového dreva sa dala zachovať aj pri spracovaní kalamity, možno len v menšom rozsahu. Nie je to nič mimoriadne a pri hospodárskych zásahoch v lese sa to bežne vykonáva a LESY SR to majú ošetrené i platnou smernicou.

Ďakujem za rozhovor.

Z otvorenia LNCH v Trenčianskych Tepliciach

Pozvánka do kúpeľného lesa

Jozef MARKO

„Viete, aký je rozdiel medzi lesom a parkom?“, pýta sa deti usmievavá Ing. Zuzana Mihálová, lesná pedagogička OZ Trenčín. 10-ročný Tomáš s nadšením odpovedá: „V parku sú betónové chodníky, v lese nie!“ Jeho rovesník zo základnej školy vlasatý Denis vidí rozdiel v tom, že „v parku sú samí dôchodcovia, v lese zasa zvieratá...“ Deti i dospelí okolo sa smejú. Celkovo sa otvorenie nového Lesníckeho náučného chodníka v Trenčianskych Tepliciach na Deň detí odvíja v príjemnej, neopakovateľnej atmosfére.

Už otvárací program má dôstojný a slávnostný ráz. Fanfáry na úvod i na záver, príhovory, pesničky, prednes veselého úryvku z knihy Ruda Morica Z poľovníckej kapsy Gabom Hatalom, synom Ing. Jarmily Hatalovej, ktorá otvorenie moderuje. Ing. Jaroslav Kobza fotografuje dianie pri tabuli s graficky vydareným riešením, ktoré

je práve jeho dielom. Riaditeľ OZ Trenčín Ing. Ján Beňa sa spokojne usmieva, pretože jeho ľudia odvedli skutočne kvalitnú prácu. Neodradil ich ani neseriózný prístup predstaviteľov mesta, ktorí sľúbili pomoc pri odvoze odpadkov z kúpeľného lesa, ale sľub nedodrжали. Lesníci zanešvárený les nad parkom pri kúpeľných

domoch, v ktorom sa prechádzajú hostia zo Slovenska i zahraničia, sami vyčistili a na desať stanovišť umiestnili dubové tabule a ďalšie exponáty. Texty i grafika sú na nich

Deti pozorne študujú jednu z tabúl

jedinečné, pretože lokalita je skutočne špecifická, takisto ako názvy niektorých zastávok – Park a les, Aktivity v kúpeľnom lese.

Lesnícky náučný chodník v Trenčianskych Tepliciach s dĺžkou vyše štyri kilometre a prevýšením 140 metrov postavili trenčianski lesníci prevažne z prostriedkov závodu a vďaka viere v to, že na tomto mieste a v tejto kvalite výrazne napomôže popularizácii lesníckej práce a pochopeniu lesa a jeho významu pre človeka. A je úplne jedno, či pre mladého, alebo starého. Lesnícky náučný chodník v Trenčianskych Tepliciach sa určite bude páčiť všetkým, ktorí si ho prejdú. ●

Banský jarok otvorený

Peter GOGOLA

Levickí lesníci už po piatykrát pripravili pri príležitosti Dňa detí podujatie „Mladí priatelia lesa“ – už tradične v areáli jazera Počúvadlo. Piaty ročník bol však niečím iný ako tie predchádzajúce: za prítomnosti najvyšších predstaviteľov lesníckych inštitúcií bol slávnostne otvorený náučný chodník Banský jarok. Stalo sa tak v sobotu 27. mája.

Názov chodníka je odvodený od názvu banického diela, slúžia-

Suchou nohou po Dunaji

Peter GOGOLA

Lužné lesy v povodí starého koryta Dunaja sú nádhernou ukázkou pôvodného biotopu, bohatého na zástupcov fauny a flóry, typickej pre zaplavované oblasti. Práve preto sa lesníci z OZ Palárikovo rozhodli v tejto lokalite vybudovať náučný chodník. A nie ledajaký: prechádzka náučným chodníkom je vlastne plavba motorovým člnom, ktorý riadi skúsený lodivod Štefan Csóka, lesník vo výslužbe. Náučný chodník dunajskými luhmi otvorili v lokalite Gabčíkovo – Ašáš v jeseni minulého roku, prvú sezónu slávnostne začali

ceho na odvádzanie vody z banských štólní do umelo vybudovaných vodných nádrží, takzvaných tajchov. Náučný chodník Banský jarok má 8 stanovišť: **Pozvánka, Drevo – nenahraditeľná surovina, Fauna a flóra, Rekonštrukcia a výchova porastov, poškodených kalamitou, Ochrana lesa, Ťažba a približovanie dreva, Prírodná obnova porastov, Poľovníctvo.** V deň otvorenia boli na náučnom chodníku aj ďalšie stanovišťa, na ktorých študenti Strednej lesníckej školy a pracovníci LESOV SR oboznamovali návštevníkov zábavnou formou s obyvateľmi lesa, s lesnou technikou a poľovníckymi zariadeniami. Návštevníci hľadali zhody parožia, pomocou ďalekohľadu pátrali po zveri (tentokrát vypchatej) a užívali si slnečné počasie, ktoré si organizátori doslova vymodlili (ešte nad ránom sa ponad Počúvadlo prehnal výdatný dážď).

Na uplynulých ročníkoch podujatia sa zúčastňovalo priemerne tisíc účastníkov, tohto roku sa na organizovaní nepodieľal hlavný partner – Jadrová elektrárňa Mochovce. Práve preto sa pod Sitno tentokrát nedostavila desiatka autobusov so zamestnancami elektrárne s deťmi. Napriek tomu sa na Počúvadle ziš-

v utorok 23. mája.

Otvorenie sezóny sa uskutočnilo v krásny slnečný deň. Úlohy moderátora a hostiteľa sa ujal riaditeľ OZ Palárikovo, **Ing. Ladislav Varga, CSc.** Slávnostného ceremoniálu sa zúčastnil aj riaditeľ Štátnej plavebnej správy Bratislava **Ing. Ján Juria** a zástupca Správy Chránenej krajinnnej oblasti Dunajské luhy v Dunajskej Strede **Mgr. Alexander Fekete**.

Na brehu starého koryta Dunaja sa mimo oficiálnych hostí zišli aj žiaci z gabčíkovských základných škôl. Okrem samotného ceremoniálu otvorenia, ktorý vykonal rozvojovo – technický riaditeľ **Ing. Ján Štefánik**, bola pripravená ukážka zalesňovania topoľovými kolmi (odborný výklad poskytol vedúci Lesnej správy Gabčíkovo **Ing. Jozef Bielik**), prezentácia aktivít OZ Palárikovo a ukážky produktov drevárskej výroby. Pozornosť prítomných upútal aj album drevín juhozápadného

lo asi šesťsto návštevníkov. A medzi spoluorganizátorov – **OZ Levice, SLŠ Banská Štiavnica, Múzeum vo Sv. Antine a Škola v prírode pod Sitnom** pribudli noví partneri – **manželia Butkovskí**, majitelia kúpaliska Santovka wellness.

Na náučný chodník Banský jarok je patrične hrdý aj jeho „duchovný otec“, riaditeľ OZ Levice **Ing. Dušan Krajniak**. Ako sám povedal, „verím, že dnešní návštevníci, deti z bližšieho i vzdialenejšieho okolia, prídu domov, vezmú za ruku otca alebo mamku a povedia: oci, mami, je tam krásne, poďme sa tam spolu pozrieť ešte raz. A prostredníctvom detí tak budeme úspešne formovať postoje dospelých k prírode“.

Slovenska, najmä deti pod vedením lesného pedagóga **Ing. Juraja Rományka** si skúsili rozoznávať jednotlivé drevniny zrakom i hmatom – so šatkou na očiach.

Náučný chodník dunajskými luhami je jedinečný, ale zatiaľ málo navštevovaný. Propagácia je asi jeho jediné slabé miesto. Ako povedal vedúci lesníckej výroby **Ing. Jozef Habara**, „sme si vedomí, že verejnosť nemá veľa príležitostí sa o našom náučnom chodníku dozvedieť, ale plánované umiestnenie propagačnej tabule na priehradnom múre vodného diela Gabčíkovo zatiaľ blokujú nedoriešené vlastnícke vzťahy“. Príležitosť výrazne zlepšiť informovanosť verejnosti o tejto turistickej atrakcii bude na **Dni Dunaja**, ktorý sa uskutoční **29. júna** v Bratislave. LESY SR samozrejme nebudú chýbať.

Aukcie dreva – vyššie speňaženie a väčšia transparentnosť v obchode

Alojz PSOTKA

V priebehu zimného a jar-ného obdobia roku 2006 od 23. januára do 27. apríla sa uskutočnili aukcie dreva najvyššej kvality vrátane výberu z piliarskej kvality. Spolu sa v tomto období uskutočnilo 35 aukcií na 20 odštepných závodoch. OZ Žilina ponúkal drevo na aukcii organizovanej na OZ

tom duba – 4 268 m³ za priemernú cenu 7 663 Sk/m³ a javora 893 m³ za priemernú cenu 9 175 Sk/m³. Agátu sa predalo 299 m³ za priemernú cenu 3 848 Sk/m³, čerešne 328 m³ za 8 005 Sk/m³, jaseňa 529 m³ za 4 328 Sk/m³, orecha čierneho 13 m³ za 21 854 Sk/m³. Z ihličnatých drevín sa predalo 1 713 m³

hol 18 300 Sk/m³. Čerešňa dosiahla speňaženie 10 500 Sk/m³, pri množstve 428 m³. Najväčší záujem bol o dub, ktorého sa predalo 2 210 m³ za priemernú cenu 16 300 Sk/m³. Z uvedeného je vidieť, že v priemernej kvalite ponúkaného dreva ešte zaostávame, hlavne u duba, kde bolo priemerné speňaženie približne 2,1 -

Považská Bystrica. Aukcie neorganizovali OZ z vyslovene ihličnatých oblastí (Čadca, Námestovo, Lipt. Hrádok, Beňuš) z dôvodu minimálneho záujmu o výrezy I. a II. triedy akosti v drevinách smrek a jedľa a OZ Palárikovo, kde je prevládajúcou drevinou topoľ, ktorý taktiež nie je zaujímavý z hľadiska predaja najcennejších sortimentov.

Spolu sa na aukciách ponúkovalo 14 960 m³ výrezov, predaných bolo 13 654 m³, čo predstavuje úspešnosť 91,3%. Boli ponúkané hlavne listnaté dreviny, najviac buk, dub, javor, agát, čerešňa a jaseň. Z ihličnatých drevín sa vo väčšom množstve ponúkal smrekovec. Priemerné speňaženie bolo dosiahnuté 5 742 Sk/m³. V porovnaní s rovnakým obdobím vlaňajšieho roku sú tohtoročné výsledky lepšie. Vlni sa predalo v I. polroku 11 180 m³ pri úspešnosti predaja 89% a priemernom speňažení 4 767 Sk/m³.

V tohtoročných aukciách sa predalo najviac buka – 5 440 m³ v priemernej cene 4 705 Sk/m³, po-

tom duba – 4 268 m³ za priemernú cenu 7 663 Sk/m³ a javora 893 m³ za priemernú cenu 9 175 Sk/m³. Agátu sa predalo 299 m³ za priemernú cenu 3 848 Sk/m³, čerešne 328 m³ za 8 005 Sk/m³, jaseňa 529 m³ za 4 328 Sk/m³, orecha čierneho 13 m³ za 21 854 Sk/m³. Z ihličnatých drevín sa predalo 1 713 m³

smrekovca v priemernej cene 2 922 Sk/m³. Naopak o osiku, jedľu, dub červený, gaštan a duglasku nebol žiadny záujem a o borovicu a aj smrek bol záujem minimálny. Najdrahší výrez bol u javora (OZ Bardejov), kde záujemca ponúkol 135 555 Sk/m³, ďalej orech čierny za 44 333 Sk/m³ (OZ Levice), buk 34 530 Sk/m³ (OZ Prievidza), dub 26 666 Sk/m³ (OZ R.Sobota), čerešňa 23 333 Sk/m³ (OZ Sobrance), jarabina 16 444 Sk/m³ (OZ Sobrance), jaseň 13 500 Sk/m³ (OZ Krupina). Najdrahší smrekovec bol za 8 088 Sk/m³ (OZ Trenčín). Celkovo možno konštatovať, že medzi najžiadanejšie dreviny patrí fládrový javor, dub, orech čierny, čerešňa, jarabina, v poslednom čase aj agát. Taktiež jaseň sa stáva pomerne zaujímavým. Trend (okrem javora) teda smeruje skôr k tmavým a jadrovým drevinám. U ihličnatých drevín je záujem už o spomínaný smrekovec. Podrobnejšie informácie sú v tabuľkách č.1a 2.

Pre porovnanie sa napríklad 12. januára konala aukcia v Northime (Nemecko). Ponúknutých bolo 4 585 m³ listnatých výrezov. Priemerné speňaženie javora (530 m³) dosiahlo 13 700 Sk/m³, pričom najdrahší výrez (fládrový) dosiahol 108 500 Sk/m³. Za jaseň (1 006 m³) bolo v priemere ponúknuté 5 800 Sk/m³, najdrahší jaseň dosia-

Tab.č.1

Drevina	nepredané	predané	spolu	úspešnosť predaja
orech č.		12,62	12,62	100,0
javor	14,03	893,09	907,12	98,5
dub	181,13	4 268,15	4 449,28	95,9
smrekovec	85,32	1 712,78	1 798,10	95,3
jaseň	27,46	529,41	556,87	95,1
čerešňa	18,70	327,73	346,43	94,6
buk	695,55	5 440,94	6 136,49	88,7
agát	49,87	298,54	348,41	85,7
brest	6,21	33,68	39,89	84,4
jarabina	1,36	4,62	5,98	77,3
hrab	1,18	2,89	4,07	71,0
jeľša	35,41	75,04	110,45	67,9
lipa	14,42	29,08	43,50	66,9
breza	3,61	5,67	9,28	61,1
cer	3,65	2,62	6,27	41,8
smrek	16,68	5,50	22,18	24,8
borovica	68,17	11,20	79,37	14,1
dub červ.	14,33		14,33	0,0
duglaska	20,64		20,64	0,0
gaštan	0,39		0,39	0,0
jedľa	44,01		44,01	0,0
osika	3,99		3,99	0,0
Spolu	1 306,11	13 653,56	14 959,67	91,3

krát vyššie ako na našich aukciách.

Rozbor aukcií podľa jednotlivých OZ je v tab.č.3. Najviac m³ (nad 1 000 m³) predali na aukciách OZ Trenčín, Prievidza, Kriváň a R.Sobota. Najvyššia úspešnosť predaja bola dosiahnutá u OZ Revúca a OZ Prievidza – 99,2%. Najvyššie speňaženie, skoro 9 tis. Sk/m³ dosiahli OZ Bardejov a OZ Vranov. Pri bližšom pohľade na uvedené tabuľky je vidieť určitá závislosť medzi množstvom ponúkaného dreva a priemerným speňažením – OZ, ktoré ponúkali najviac dreva na aukcii dosiahli najslabšie speňaženie a naopak. Čiastočne to je spôsobené drevinovou skladbou, ale taktiež s nárastom

Tab.č.2

Drevina	priemerné speňaženie Sk/m ³	maximálne speňaženie Sk/m ³
orech č.	21 854	44 333
jarabina	9 678	16 444
javor	9 175	135 555
čerešňa	8 005	23 333
dub	7 663	26 666
buk	4 705	34 530
jaseň	4 328	13 500
brest	3 913	9 360
agát	3 848	5 888
breza	3 383	4 010
hrab	3 246	3 460
jelša	3 101	7 030
smrekovec	2 922	8 088
smrek	2 766	3 210
lipa	2 346	3 260
cer	2 134	2 210
borovica	1 955	2 880
Spolu	5 742	135 555

množstva dreva klesá aj jeho priemerná kvalita.

Celkovo sa na dražbách zúčastnilo 80 záujemcov (vlani v rovnakom období 67), čo je potešiteľné. Rastúci počet záujemcov je aj predpokladom rastu cien vydraženého dreva. Narastajúci počet záujemcov súvisí aj s propagáciou v zahraničných odborných časopisoch a na internete. Je potrebné sa snažiť, aby si naše aukcie stále vylepšovali meno v okolitých krajinách a robili dobré meno našej firme.

Tab.č.3

	Predané m ³	Úspešnosť predaja v %	Priem. speňaženie Sk/m ³
OZ Trenčín	2455,26	99,2	OZ Bardejov 8 966
OZ Prievidza	1448,78	99,2	OZ Vranov 8 927
OZ Kriváň	1378,47	98,9	OZ Topoľčianky 7 947
OZ R.Sobota	1245,57	97,5	OZ Čierny Balog 7 710
OZ Levice	902,57	97,1	OZ Revúca 7 592
OZ Košice	841,36	96,9	OZ Sobrance 7 335
OZ Revúca	588,38	96,7	OZ Rožňava 7 135
OZ Pov. Bystrica	560,71	96,2	OZ Šaštín 6 364
OZ Žarnovica	543,45	95,9	OZ Krupina 6 290
OZ Prešov	451,73	94,3	OZ Smolenice 6 226
OZ Topoľčianky	428,25	94,1	OZ Pov. Bystrica 6 073
OZ Slov. Lupča	401,33	92,8	OZ Košice 5 923
OZ Krupina	381,29	92,2	OZ Žarnovica 5 886
OZ Čierny Balog	361,52	90,2	OZ Levice 5 622
OZ Šaštín	353,88	88,8	OZ Žilina 5 586
OZ Sobrance	325,52	82,3	OZ Kriváň 5 521
OZ Bardejov	280,45	78,5	OZ R.Sobota 5 363
OZ Smolenice	232,89	75,2	OZ Slov. Lupča 5 317
OZ Rožňava	223,64	66,9	OZ Prievidza 4 965
OZ Vranov	171,48	64,6	OZ Prešov 4 720
OZ Žilina	77,03	51,9	OZ Trenčín 4 385
Spolu	13653,56	91,3	Spolu 5 742

Medzi najvýznamnejších odberateľov patria firmy **Neuhofer, Slospe, EKO-SK, Wibeba-Holz, Austro-Holz, Drevo SV, Drimpex** a mnohé iné. Aukcií sa zúčastnili aj zájemcovia zo zahraničia – Poľska, Maďarska, Rakúska, Česka, Slovinska a Nemecka.

Pri vyhodnocovaní sa brala do úvahy len drevná hmota patriaca

ca jednotlivým odšepným závozom a nie drevo, ktoré na našich aukciách ponúkali iné subjekty (súkromníci, školy, urbára a pod.). Taktiež sa uvažovalo len s vydraženým a nie skutočne odobratým drevom, čo môže spôsobiť menšie odchýlky oproti skutočnosti. ●

Ing. Alojz Psotka je manažér marketingu, GR LESY SR

Význam aukcií dreva

Pavol KRÁL'

O význame organizovania aukcií predaja dreva cenných sortimentov bolo popísané v mnohých príspevkoch pracovníkov lesných závodov už mnoho. **OZ Kriváň** v mesiaci február a marec zorganizoval dve aukcie. Úspešné, čo sa týka množstva predaného dreva, ale aj tržieb za predané drevo.

Po vyhodnotení predaja boli pozvaní pracovníci lesných správ, hlavne OLH a lesníci, na ES Lučenec, kde sa aukcie konali, na prezentáciu výsledkov aukcie. Tam sa priamo mohli oboznámiť, ako bol realizovaný produkt ich výrobnej činnosti od vyznačenia ťažby, pri ktorej sú osobitne evidované stromy výberovej kvality, cez celý ťažbovo-výrobný proces, po manipuláciu na ES. Výsledkom tohto procesu je cena, za ktorú boli sortimenty dreva predané. Pracovníci úseku ob-

chodu a logistiky im predstavili postup, prípravu a priebeh aukcie, oboznámili s najvýznamnejšími obchodnými partnermi, predstavili sortimenty a drevinu, o ktoré bol najväčší záujem, prejavom čoho bola najvyššia ponúknutá cena, prípadne o ktoré drevinu bol záujem menší. Na príklade bol prezentovaný kmeň s najvyššou cenou, ktorým bol javor objemovosti 0,96 m³ za 20 628 SK/m³, resp. dub objemovosti 1,18 m³ predaný za 20 080 SK/m³. U mnohých kolegov bolo vidieť prekvapenie, keď videli na vlastné oči hodnotu konkrétnych kmeňov predaných za konkrétnu cenu u tých najdrahších

výrezov. Za povšimnutie stojí tiež, ako vysoko boli obchodníkmi ocenené drevinu čerešňa, alebo agát, pri ktorých kmene zodpovedali v mnohých prípadoch kvalite piliarskej gulatiny.

Na záver by som chcel zdôrazniť okrem výsledku ekonomického aj význam aukcie, ktorý spočíva v poznaní lesníka, ktorý prichádza prvý do styku so stromom, z ktorého vznikne produkt realizovaný v obchode, použitý na ohodnotenie aj jeho práce. ●

Ing. Pavol Král' je vedúci úseku obchodu a logistiky OZ Kriváň

Kick – off* implementácie nového informačného systému

Peter GOGOLA

Nový informačný systém je pre LESY SR nevyhnutnosťou. Ten starý, pôvodne určený na oveľa kratšie obdobie, fungujúci na báze DOS, je už archaizmom a výrobca jeho vývoj ukončil v roku 2003. Systém je už upravovaný iba v prípade legislatívnych zmien a iba pre našu firmu. Jeho nástupca je omnoho výkonnejší. Výber dodávateľa nového informačného systému (IS) však nebol úplne bezproblémový a „podaril“ sa až na druhý pokus. Víťazom sa stala spoločnosť SAP Slovensko. Implementácia nového IS si vyžiada koordinovaný prístup a dobrú komunikáciu medzi zadávateľom (t.j. nami) a dodávateľom – „SAPákmi“.

Začiatok (moderne povedané „kick – off“) implementácie bol formálne odštartovaný pracovným stretnutím vedúcich desiatich procesných tímov z radov pracovníkov LESOV SR a najvyššieho vedenia projektu za obidve strany. Uskutočnilo sa vo štvrtok 11. mája vo veľkej zasadačke v budove generálneho riaditeľstva. Na úvod stretnutia ekonomický riaditeľ **Ing. Ľuboš Németh** konštatoval, že implementácia nového IS je vo vývoji nášho podniku medzníkom, ktorého význam si možno ešte dostatočne neuvedomujeme: „Vďaka novému informačnému systému získame štandardnú informačnú podporu pre riadenie podniku, teda poskytnutie rýchlych a správnych finančných, ekonomických a logistických informácií pre všetky potrebné úrovne manažmentu štátneho podniku“.

Za pracovníkov spoločnosti SAP Slovensko prehovoril **Ing. Juraj Vojtko**. Predstavil svojich kolegov a vyjadril presvedčenie, že sú položené základy bezproblémovej komunikácie.

V druhej časti pracovného stretnutia vystúpil **Ing. Jozef Sámel**, vedúci Odboru informačných technológií s prezentáciou súčasného stavu IS. Na jeho prezentáciu nadviazal **Lubor Šramo** zo spoločnosti SAP. Prezentoval organizačnú štruktúru projektu implementácie.

Nový IS je netrpezlivo očakávaný a možno mnohí podliehajú nádeji, že je to zázračný liek, ktorý ľahko a rýchlo vyrieši všetky problémy. Bohužiaľ, nevyrieši. Kvalita fungovania každého systému závisí od kvality ľudí, ktorí ho za obidve strany implementujú, a od toho, ako pri tom dokážu pochopiť potreby užívateľov, ktorí s ním budú pracovať. ●

*kick off (angl.) - výkop, začiatok futbalového zápasu

Rezervy sú v komunikácii s tretími stranami

Kontrolný audit zvládli

Jozef MARKO

Pred rokom kolegovia na OZ Považská Bystrica a OZ Trenčín úspešne zvládli hlavný audit lesného hospodárstva podľa štandardov FSC. Získali tak právo označovať drevo logom FSC, ktoré identifikuje drevo, pochádzajúce z dobre obhospodávaných lesov. Pred niekoľkými týždňami obstáli aj počas dvojdnového kontrolného auditu. Jeho úlohou bolo opätovne prehodnotiť princípy a zásady hospodárenia podľa FSC a predovšetkým skontrolovať prijaté opatrenia a odporúčania z hlavného auditu.

Ing. Milan Tóth, konateľ spoločnosti SGS Slovakia s.r.o., ktorá kontrolu a hodnotenie vykonala skonštatoval, že „obidva odštepne závery nápravné opatrenia z hlavného auditu splnili v dostatočnej miere a potvrdili tak oprávnenosť používania značky kvality lesného hospodárstva podľa princípov FSC.“ V prípade obidvoch OZ auditor veľmi pozitívne ohodnotil aktivity v oblasti lesnej pedagogiky (Ing. Kaššáková a Ing. Gabovičová za OZ Považská Bystrica a Ing. Hatalová a Ing. Mihálová za OZ Trenčín), osobitne bola ocenená komunikácia formou dotazníkov s obcami v pôsobnosti OZ Považská Bystrica.

„Nedostatky v komunikácii s tretími stranami boli ponechané na ďalšie sledovanie ako požiadavka na nápravu.“

Doklady na ústredí OZ a na preverovaných LS Košeca a Lednické Rovne boli kompletne, nesúlady konštatované hlavným auditom sme odstránili. Pochôdkami v teréne bolo zistené výrazné zlepšenie vybavenosti pracovných skupín technickým vybavením a stopercentné dodržiavanie predpisov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Pripomienky audítora smerovali k zlepšeniu informovanosti dodávateľov ohľadom certifikácie, v porovnaní s hlavným auditom však konštatoval výrazné zlepšenie. Ďalšia pripomienka sa týkala dodržiavania stanovených podmienok v technologickom protokole (približovacie trasy) a ich dôslednej kontroly,“ skomentoval priebeh a výsledky auditu riaditeľ OZ Považská Bystrica Ing. Dušan Chudovský.

Riaditeľ OZ Trenčín Ing. Ján Beňa z požiadaviek audítora, ktoré boli ponechané na ďalšie sledovanie takisto spomenul „detailnejšie evidovanie komunikácie s tretími stranami, ako aj neustálu edítáciu databáz s ochranárskou tematikou – teda aktualizovanie zoznamu druhov CITES, získavanie mapových dát pre prehliadačku POZMAP od štátnej ochrany prírody a podobne. Terénne pochôdky potvrdili dobrú technickú vybavenosť dodávateľov a zlepšenie ich informovanosti o certifikácii.“ ●

Trenčianski lesníci prispeli k vyčisteniu Čachtickej doliny

Jozef MARKO

Hovorí sa, že láska ide cez žalúdok. Príklad lesníkov z OZ Trenčín svedčí o tom, že dobré jedlo môže výrazne napomôcť aj k dobrej komunikácii s verejnosťou a k vytváraniu stabilných a korektných vzťahov. Za všetko hovorí citát z ďakovného listu organizátora dobrovoľníckej akcie nazvanej Čistenie Čachtickej doliny 2006, ktorá sa uskutočnila pred niekoľkými týždňami. „Dovoľte mi touto cestou poďakovať š.p. LESY SR za poskytnutú pomoc pri podpore našej akcie, zameranej na zber a odvoz komunálneho odpadu, znečisťujúceho rekreačne využívanú oblasť medzi obcami Čachtice a Višňové. Výsledkom bolo vyčistenie najexponovanejšej časti a odvoz približne 1,5 tony odpadkov. Vaša podpora vo forme občerstvenia sa stretla u účastníkov s mimoriadne priaznivým ohlasom. Som si istý, že aktivity takéhoto druhu vytvárajú vo verejnosti pozitívny obraz LESOV SR a verím, že pri podobných akciách sa na vás so žiadosťou o podporu môžem opätovne obrátiť,“ napísal Ing. Ivan Gregorovič.

K týmto slovám sa žiada dopísať jediné: Vďaka vám, trenčianski lesníci, za príspevok k budovaniu dobrého mena podniku a za inšpiráciu pre kolegov na ostatných OZ. ●

ZÁVODNÁ ŠKOLA PRÁCE alebo FINÁLE NIE JE NA ODVOZNOU MIESTE

Radovan MIKLAS, Ján KURIC

Zodpovedným vyznačením porastu pred samotným realizovaním hospodárskeho zásahu začíname proces zhodnocovania rastového a najmä

kvalitového potenciálu tejto dreviny. Vo výchove ide o systematické odoberanie zásoby podružného porastu – čiže menej kvalitných, sprievodných zložiek – v prospech ostávajúceho – hlavného porastu. Naším cieľom je maximalizovať prírastok na najkvalitnejších zložkách porastu pri optimálnom zakmenení. Pri obnovných ťažbách je na našom uvážení určenie rubnej a teda aj ekonomickej zrelosti jednotlivých zložiek porastu, zároveň rešpektujeme fázu rozpracovania porastu v návaznosti na očakávané prirodzené zmladenie. Tu pre nás vyvstáva otázka:

Čo – kedy – akým spôsobom – komu? V našom ponímaní:

Drevina/sortiment – obdobie roka – technológia – odberateľ?

Týmto, ale aj niekoľkým ďalším témam bola venovaná Závodná škola práce, ktorá sa uskutočnila dňa 27. 3. 2006 pre ťažbárov LS, OLH a lesníkov OZ Považská Bystrica. Išlo v hlavnej miere o zgenerovanie – prepojenie poznatkov z lesníckej výroby, obchodu a logistiky. Jednotliví lektori – referenti a vedúci úsekov lesníckej výroby a obchodu a logistiky – postupne rozviedli problematiky nasledovných tém:

- sortimentácia a zatriedovanie drevnej hmoty,
- aukcie a ich ekonomický efekt
- ročný audit certifikácie,

- zákon č. 217/2004 o LRM, STN 482711
- LHKE, Foresta CZ – vzorníková metóda poznávania zdrojov, KMK – používanie sortimentov 105, 205,
- zdokonalené tabuľky na určenie technológií výroby dreva z pohľadu maximalizácie speňaženia dreva
- Nasadzovanie viacoperačných strojov, ponechanie hmoty pri pni,
- Zhrnutie výrobných úloh na 2. štvrťrok 2006, účasť na spracovaní kalamity – OZ Beňuš, nápočty výhľadových možností prípravy energetického dreva
- SRK LZ – pripravované previerky

Na záver teoretickej časti riaditeľ OZ – Ing. Chudovský – zhrnul odprednášanú problematiku s poukázaním na silné a slabé stránky – rezervy, zároveň otvoril diskusiu k vyššie uvedeným témam.

Potom nasledovala praktická časť, ktorá sa uskutočnila na ES Lednické Rovne. Zamerali sme na ukážky zatriedovania sortimentov, odlišnosti v zatriedovaní v súčasnej dobe vzhľadom na STN 480055 a STN 480056, hlavne oboznámenie sa s novovzniknutým sortimentom III.C triedy. Rozvinula sa tu živá debata o rozdielnych požiadavkách našich súčasných obchodných partnerov. Po praktickej časti sme ukázali našim kolegom z LS ako boli ocenené jednotlivé sortimenty na aukcii. Mohli porovnať cenníkovú cenu s ponukou zákazníka. Najväčší záujem je v súčasnej dobe o javor príp. dub, čerešňu. Naši lesníci priznali, že sa oplatí venovať zvýšenú pozornosť pri ťažbe a približovaní kvalitných stromov, aby nedochádzalo k ich zbytočnému poškodzovaniu a tým znehodnocovaniu storočnej práce lesníkov.

Na tomto neformálnom stretnutí bolo vidieť záujem našich lesníkov najmä o informácie, ktoré sa nedajú nikde „prečítať“, takže aj toto je cesta k zlepšovaniu našej práce. ●

Závodná škola práce- autori:
Ing. Radovan Miklas, vedúci lesníckej výroby – OZ Pov. Bystrica
Ing. Ján Kuric, vedúci obchodu a logistiky – OZ Pov. Bystrica

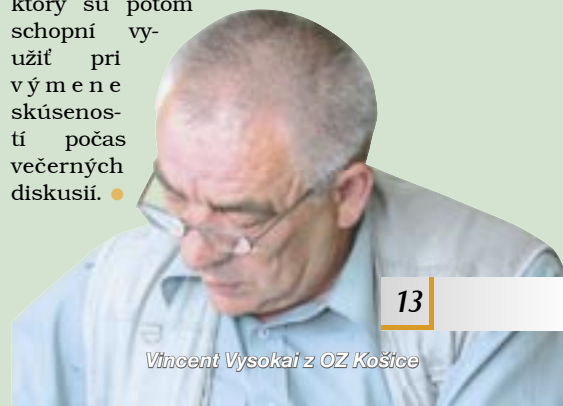
Vzdelávanie pre 99 lesníkov

Karol VOLENTIER

Odbor riadenia ľudských zdrojov na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR zorganizoval už tradične v jarnom období vzdelávanie lesníkov, ktorého posledná časť skončila 25. mája na Pustom Poli. Na základe požiadaviek odštepovaných závodov ho zabezpečil v spolupráci s Národným lesníckym centrom – Ústavom poradenstva a vzdelávania pre 99 lesníkov, ktorí boli rozdelení do štyroch vzdelávacích skupín.

Vzdelávacie aktivity v trvaní po šesť dní boli rozdelené na dva turnusy, takže sa každá skupina stretla dvakrát. Vzdelávanie sme smerovali do našich hotelových zariadení v Turčianskych Tepliciach a na Pustom Poli, aby sme aj takýmto spôsobom pomohli zlepšiť ich využitie. Lektormi boli skúsení zamestnanci generálneho riaditeľstva, ale aj zástupcovia štátnej správy, ktorí sú odborníkmi v daných oblastiach. Tematicky sme vzdelávanie zamerali na pracovnoprávne vzťahy v externých a interných predpisoch, na právne predpisy na úseku lesného hospodárstva, poľovníctva a ochrany prírody, na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a požiaru ochranu. Ďalej sme sa sústredili na osobnosť a prácu vedúceho zamestnanca, oblasti pestovania a ochrany lesa, využitia ťažbovo - výrobných a dopravných technológií, poľovníctvo a prácu poľovníckeho sprievodcu, ako aj na hospodársku úpravu lesov a vedenie LHKE.

Písomná anketa a rozhovory s účastníkmi ukázali, že túto vzdelávaciu aktivitu vnímali ako veľmi náročnú predovšetkým z pohľadu nutnosti zachytenia množstva nových informácií v krátkom časovom horizonte a prakticky vo všetkých oblastiach. Účastníci pozitívne zhodnotili neformálny kontakt medzi lesníkmi z viacerých odštepovaných závodov, ktorý sú potom schopní využiť pri výmene skúseností počas večerných diskusií. ●

Večne spievajú lesy?

Ladislav ALCNAUER

(dokončenie z Lesníka č.5)

Vo Vigelandovom parku v Osle je fontána Osudu. Znázorňuje mužov spoločne nesúcich životné bremeno. Každý ho znáša inak. Jednému sa podlamujú kolená, druhý kráča bezstarostne, tretí v hlbokom zamyslení. Možno podobne spolu nesieme aj náš lesnícky osud. Niektorí sa bojí zajtrajšieho dňa, pre iného je les „gombičkou“, ďalší viac pozoruje a premýšľa.

Autor nasledujúceho príspevku nepochybne patrí do poslednej skupiny. Svoj život spojil s výberkovými lesmi Smolníka, stará sa o ne, pretvára ich a určite aj miluje. Možno polemizovať s jeho názormi, nemožno však spochybniť váhu jeho slov. Tie sú podopreté hlbokým zaujatím a mnohoročnou skúsenosťou. Je dobre, že máme takýchto kolegov.

Tieto moje skúsenosti potvrdzujú, že výberkový spôsob hospodárenia má široké uplatnenie. Z uvedeného vyplýva, že umelá obnova lesa a s tým súvisiaca ochrana kultúr pri výberkovom spôsobe hospodárenia odpadá. Preto je potrebné aby sa časť finančných nákladov z pestovnej činnosti presunula na ťažbovú činnosť a tým bola zabezpečená jej kvalita. Zvýšená pracnosť je zhruba 30 %, o toľko je potrebné zvýšiť náklady na ťažbovú činnosť. Ďalej sú znížené alebo úplne vylúčené náklady na ochranu lesa.

Verím, že tento spôsob hospodárenia bude v budúcnosti základom hospodárenia v našich lesoch. Dôkazom toho, že takéto hospodárenie je efektívne, sú tieto výsledky. Predpis celkovej ťažby v LHP na roky 1994 – 2003 bol 32 000 m³ okrajovými rubmi a dorubmi. Tento predpis bol naplnený výberkovým spôsobom. Uvádžam niekoľko príkladov.

Veľkú zásluhu na rozširovaní prírode blízkeho hospodáreniu má Ing. Bruchánik, ktorý školeniami OLH, metodickými pokynmi pre prírode blízke hospodárenie sa snaží rozšíriť tento spôsob hospodárenia do našich lesov. Vďaka patrí aj prof. Sanigovi, ktorý bol nápomocný pri zostavovaní nového LHP a akciách PRO SILVA.

V budúcnosti bude potrebné zjednodušiť LHP. Výberkové a trvalé porasty brať ako celky, nerozdeľovať na vrstvy, venovať sa im len v popise. Vynára sa otázka, či je potrebné v takom rozsahu robiť LHP ako doteraz, keď to budú porasty bez vekových tried. V LHP budú pre nás potrebné tieto údaje: zásoby, prírastok a výška ťažby. Z pestovnej činnosti: rozsah výchovných zásahov.

Ďalší problém, ktorý nás trápi

a s ktorým sa musíme vysporiadať, sú väčšie či menšie časti smrekových porastov umelo založených, ktoré nám okrem pôvodných porastov zanechali predošlé generácie. V našej oblasti stredného Spiša sú dlhodobé postihované porasty emisiami. Smrečiny chradnú, odumierajú. V poslednom desaťročí to najviac postihuje porasty v nadmorskej výške nad 800 m. V týchto porastoch je potrebné postupovať veľmi citlivo, pretože v nich dochádza k premoženiu podkôrneho hmyzu, a preto je potrebné prijať tieto opatrenia (ja na svojom LO ich praktizujem)

- pri vyznačovaní ťažby vyhľadávať lykožrútom a podpňovkou napadnuté stromy a tieto urýchlene spracovať
- pri ťažbe a približovaní nepoškodzovať stojaté stromy
- ak sa nám zníži zakmenenie, nedorúbavať porasty (tzv. zarovnávačky) z dôvodu zachovania porastov a následného prirodzeného zmladenia a tým znížiť umelú obnovu lesa
- ponechať určité množstvo starých suchárov
- v porastoch kde sa rozširuje sml (calamagrostis) je vhodné ponechanie ležiacich starých kmeňov
- po dlhoročných skúsenostiach som proti stavaniu feromónových lapačov (nepoužívam ich asi 10 rokov) pretože je to umelý a neprírodný zásah do lesa a celého ekosystému
- ak je v týchto porastoch potrebná umelá obnova, robme ju veľmi citlivo

Nechajme lesu viac času na prirodzenú obnovu. Je potrebné, aby sme chápali les a jeho ekosystém ako múdre dielo Stvoriteľa, a tak sa i k nemu správali a s pokorou robili naše rozhodnutia a zásahy, ktoré lesu pomôžu. ●

Ladislav ALCNAUER je lesník na LO Kloptan, LS Margecany, OZ Košice

Sú mnohé miesta na svete, ktoré sú nadčasové pre ich kultúrny, náboženský alebo mytologický význam a ich návšteva je silným emotívnym zážitkom pre všetkých, ktorí ju vykonajú z vnútornej potreby a presvedčenia. Pre nás lesníkov, pre všetkých, ktorí chcú pochopiť podstatu prírode blízkeho obhospodarovania lesa je takýmto miestom donedávna zabudnutý kút lesov na Smolníckej Osade v Slovenskom Rudohorí, v súčasnosti organizačne začlenených do LS Margecany, OZ Košice. Práve vďaka dlhodobému a úspešnému uplatňovaniu prírode blízkeho zásad hospodárenia a myšlienok Pro Silva sa Smolnícka Osada dostala do povedomia širokej lesníckej a environmentálne orientovanej verejnosti. A i keď mnohí ďalší odborní lesní hospodári sú hrdí na svoj kus lesa a majú dobré výsledky s jeho obhospodávaním, návštevu tejto lokality si môžu dotvoriť obraz prírodného hospodárskeho lesa, ktorý doteraz možno len nosili vo svojich predstavách alebo sa už i začali pokúšať o jeho vytváranie.

Čo robí lesy na Smolníckej Osade takými výnimočnými?

1. Na základe prírode blízkeho princípov sú obhospodarované už od r. 1952, kedy sa založili prvé objekty. Hoci majú pomerne priaznivé prírodné, klimatické a terénne podmienky, boli silne atakované imisiami z neďalekých závodov na spracovanie rudy a tak smrek, ktorý tu bol zastúpený vysoko nad rámec jeho prirodzeného podielu bol (a stále je) sústavne spracovaný náhodnou ťažbou. Tá však vďaka jeho zmiešaní s jedľou

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

II. Aspoň raz vstúpiť...

Rudolf BRUCHÁNIK

a bukom neprerástla do podkôrnikovej kalamity tak, ako sa udialo na susednom lesnom obvode Smolník s takmer rovnorodými smrekovými porastmi. Tu objem náhodnej ťažby dosiahol 3-násobok decenálneho etátu, pričom na Smolnickej Osade necelú polovicu.

2. V súčasnosti je ako demonštračný objekt Pro Silva vyhlásený celý lesný obvod s výmerou 2131 ha, kde asi na 1/3 plochy sú už vybudované viacetážové a čiastočne výberkové lesy, na zvyšných 2/3 výmery sa pokračuje s intenzívnou prebudovou. Časť objektu o výmere 839 ha je zriadená tiež ako génová základňa pre smrek, jedľu a borovicu, čo podčiarkuje zámer udržať optimálne drevinové zloženie a porastovú skladbu.

3. Prírode blízke obhospodarovanie je spojené s osobou p. Ladislava Alcauera, ktorý v Smolnickej Osade začínal už ako mladý praktikant a po desaťročiach je tu v pozícii lesníka. Do svojej filozofie zasvätil a zároveň pre ňu získal i súčasného OLH Ing. Františka Pisarcíka a tiež svojho mladšieho kolegu lesníka Jaroslava Kovalčíka.

4. Smolnické lesy sa často označujú za výberkové, na čo mnohí často reagujú obranným postojom „u mňa sa tak hospodáriť nedá“. Podstatou však nie je výberková štruktúra a dosiahnutie ideálneho stavu výberkového lesa, ale prebudova na prírodný les, kde každý strom má svoje miesto v poraste a je z neho vyťažený až vtedy, keď príde jeho čas - pre nekvalitné a choré skôr, pre elitné až na koniec. Ale vtedy je už na ploche dostatok jedincov následnej generácie rôznej hrúbky a výšky, medzi ktorými zas prebieha rovnaký selektívny postup.

5. Prebudova na prírodný les je sprevádzaná dlhšou obnovnou dobou, preto je intenzita zásahov nižšia ako pri klasických dvojfázových ruboch na pravidelných obnovných prvkoch. V priemere sa pohybuje okolo 20%, ale vzhľadom k tomu, že ťažba sa vykonáva v podstate na celej ploche porastov a v dlhšej obnovnej dobe, nie je tento spôsob založený na „zašetrovaní“ ťažieb, o čom svedčí vyťaženie predchádzajúceho

decenálneho etátu na úrovni 98%. Základom tohto spôsobu ťažby je hustá sieť rozčleňovacích liniek, vložených do porastov v priemere každých 40 m, umožňujúca priblíženie dreva z porastu bez citeľného poškodenia nárastov a mladín.

6. Základná stratégia obnovy je zásada: „najmenej kvalitné vypadáva najskôr, najlepšie zostáva stáť“. Praktickým nástrojom jej realizácie je pomiestny (účelový) výber po celej ploche porastu a nie na šachovnicových obnovných prvkoch, čím sa v počiatočných obnovných zásahoch odstraňujú z porastu rozkošatené buky, imisne poškodené smrek, robí sa zdravotný výber u jedlí a porast sa postupne zušľachťuje. Je očividný rozdiel medzi kvalitou porastu v začiatkoch prebudovy a porastmi, obnovovanými týmto spôsobom 1-2 decéniá. Prírastok na zostávajúcich kvalitných jedincoch prináša zisk nielen zo zvýšeného objemu, ale predovšetkým z lepšieho speňaženia hrubších sortimentov. Cieľové dimenzie sú pre buk a smrek 55-60 cm, pre jedľu a smrekovec 60-65 cm.

7. Dlhodobým cieľom je na celej výmere lesného obvodu vytvoriť trvalý, viacetážový hrúbkovo a výškovo rozdielovaný les, kde sa nanajvýš ak po náhodnej ťažbe odkryje holina, ktorú bude treba zalesniť. Cieľový podiel prirodzenej obnovy je až 98%. Úmyselná ťažba sa však neriadí naliehavosťou odčlňania prirodzených nárastov,

ale zrelosťou materského porastu, každého jedného stromu alebo skupinky na obnovovanej ploche. Prírodná obnova tak nie je primárnym cieľom, ale sprievodným javom vhodne realizovaných ťažbových zásahov. Ponechanie nárastov dlhšiu dobu (samozrejme s prihliadnutím na svetlostné nároky jednotlivých drevín) pod clonou podporuje ich prirodzený vývoj a autoreguláciu.

Lesy na Smolnickej Osade však nie sú jediné, ktoré ponúkajú možnosti na prírode blízke obhospodarovanie. V ich susedstve sa nachádza demonštračný objekt Jazero, kde na výmere 200 ha hospodári Ing. Gabriel Mertoš a Rudník s výmerou 218 ha, ktorý je zároveň génovou základňou pre jedľu a buk, kde je za OLH ustanovený Miroslav Hritz. Hoci ich úlohy sú stále viac spojené s náhodnými ťažbami v imisne postihnutých smrečinách, na uvedených častiach svojich obvodov už začínajú s uplatňovaním jemnejších foriem hospodárenia.

Pre všetkých tých, ktorí ešte nevstúpili do smolnických lesov nech je táto stručná informácia pozvánkou na odbornú návštevu, alebo aspoň základným poznaním, o ktoré sa môžu oprieť pri ich vlastných iniciatívach s praktickou realizáciou prírode blízkeho obhospodarovania lesa. ●

Ing. Rudolf Bruchánik, PhD. je špecialista na Odbore usmerňovania lesníckych činností GR s.p. LESY SR

prof. Pavol Hell

Kamsi sa vytráca etika...

Peter GOGOLA

Rozhovor s nestorom slovenského poľovníctva Pavlom Hellom

Predstavovať znalcom poľovníckej problematiky profesora Hella je ako nosiť drevo do lesa. Svojím celoživotným dielom – vedeckým i pedagogickým – sa natrvalo zapísal do histórie poľovníctva na Slovensku a jeho dielo je známe i vo svete. Svojou účasťou na odborných poľovníckych seminároch a konferenciách dodáva týmto podujatiam kredit. Pri príležitosti mesiaca poľovníctva som požiadal pána profesora o krátky rozhovor.

Pán profesor, spomeňte svoje poľovnícke začiatky. Kto vás viedol k poľovníctvu?

Lásku k prírode a vzťah k poľovníctvu a rybárstvu mám zrejme vrodený. Ako jediný zo 4 súrodencov som ho získal génmi po oboch rodičoch, v ich rodinách boli lesníci, poľovníci, rybári i drevorezbári. Otec poľoval málo, ale mali sme doma spústu poľovníckej literatúry, najmä nemeckej a maďarskej, ktorú som už ako chlapec so záujmom čítal. Slovenskej vtedy bolo ako maku, ale pozorne som čítal našu reprezentatívnu odbornú knihu „Naše poľovníctvo“, Nicoliniho beletriu „Zelená krv“ a samozrejme odborný časopis, ktorý sme odoberali. A tak ako mnohí chlapi som naháňal vrabce a straky, najprv gumipuškou a potom so vzduchovkou. Veľmi často som chodil pozorovať zver na trenciansku Brezinu, ktorú vtedy Trenčania navštevovali len zriedkavo. Skúšku z poľovníctva som absolvoval ešte ako vysokoškolák v Košiciach a poľovať som začal až po príchode do Nitry. Mal som obrovské šťastie, že moje hobby sa mi stalo aj celoživotným zamestnaním.

Vaša profesijná kariéra je celoživotne spätá s poľovníctvom. Ktorá problematika z širokej palety poľovníckych tém je vám najbližšia?

Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre som absolvoval ako inžinier zootechnik a hodnosť kandidáta vied som získal ako zoológ na Prírodovedeckej fakulte v Bratislave. Z toho vyplývalo aj zameranie mojej vedeckej práce, ktoré bolo orientované zoologicky, napr. na otázky systematiky, rozšírenia, populačnej dynamiky, potravinnej ekológie zveri, na ochranu vzácných druhov, ale aj zootechnicky na problematiku chovu, ochrany, zdravotného stavu a manažmentu zveri, vrátane jej selekcie a ochrany genofondu, ako aj ochrany pred škodami, ktoré spôsobuje. Zaoberal som sa všetkými druhmi našej raticovej zveri, tzv. malej úžitkovej zveri, ale aj krkavcovitými

a dravými vtákmi a šelmami. Vo svete sú najznámejšie moje práce o veľkých šelmách. S týmito výskumnými prácami som začal v roku 1952 na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, od r. 1969 som v nich pokračoval na vtedajšom Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo zvolene a od r. 1986 súčasne aj na Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre. V súčasnosti pracujem výskumne ako volonter (*volontaire, franc. dobrovoľník, pozn. redakcie*) na Stredo európskom inštitúte ekológie zveri a ešte prednášam aj na TU vo Zvolene. Publikoval som doma i v zahraničí asi 1200 odborných a vedeckých článkov, referátov v zborníkoch, odborných a vedeckých knihách a vysokoškolských skrípt. Už 35 rokov vykonávam funkciu vedeckého redaktora Folia venatoria, som členom redakčnej rady European Journal of Wildlife Research, pracujem v SPZ atď. Tých funkcií mám naozaj veľa. V súčasnosti pracujem na spoločnej monografii o danielej a muflonej zveri, ktorá v našej poľovníckej spisbe zatiaľ absentuje, hoci sú to veľmi populárne a už značne rozšírené druhy zveri.

V čom vnímate najväčšie „prešľapy“ v súčasnom vývoji poľovníctva na Slovensku?

Po zmene nášho spoločenského zriadenia úroveň nášho poľovníctva značne poklesla. V súčasnosti sa situácia síce postupne a pomaly zlepšuje, ale nedostatkov je stále veľa. Veľmi mi prekáža nadmerná a často aj antiekoľogická komercializácia nášho poľovníctva, často bez rešpektovania zásad trvalo udržateľného manažmentu zveri ako obnoviteľného prírodného zdroja a integrovanej súčasti prírodných ekosystémov. Akosi sa vytráca rešpekt pred zverou, ako cítiacou bytosťou, poklesla úroveň poľovníckej morálky, etiky, disciplíny a humanity. Ak sa stratí z nášho poľovníctva spiritualita, prestaneme byť poľovníkmi a staneme sa obyčajnými lovcami, pokazíme si imidž a naša súčasná „moderná“ spoločnosť

nás nebude akceptovať. Priestupky v poľovníctve, aj keď ide napr. o ilegálny lov veľkých šeliem, nie sú „gavalierskym deliktom“, ani „gerojstvom“, ako si to mnohí myslia, ale trestným činom. „Čierne ovce“ musíme zo svojich radov vyradovať a nie ich „kolegiálne“ kryť. Veľmi potrebné by bolo, aby sa poľovníci a ochranári konečne prestali sporiť, skončili svoje „žabomyšie“ vojny a začali konečne ťahať za jeden koniec povrazu, veď ciele máme spoločné, aj keď cesty na ich dosiahnutie môžu byť rozdielne. Terajší stav je naozaj kontraproduktívny, a to aj pre samotné chránené druhy.

Aký recept v boji proti pytliactvu pokladáte za najúčinnejší?

Často mám pocit, že Slovensko je len poloprávnym štátom a s tým súvisí aj súčasné, nehorázne rozšírené pytliactvo, ktoré má často priam mafianske formy. Chýba nám úcta pred zákonom a vymožitelnosť práva.

Rozkradli sa miliardy, mnohí za pár rokov „poctivou prácou“ nepredstaviteľne zbohatli, všade je plno korupcie, nie je rešpekt pred cudzím majetkom (o čom svedčia aj sprejeri), všade je plno korupcie, ale spravdla sa nikomu nič nestane. Vrahovia dostávajú minimálne tresty, alebo sa v dôsledku „pochybenia“ súdov (naozaj bez úplatku?) dostávajú na slobodu, nuž sa nemôžeme diviť, že prekvitá aj pytliactvo. Náš právny poriadok, ako sa mi zdá, viac chráni zločincov, ako ich obeť. Veľmi sa mi páči situácia v Nemecku, kde napr. za vraždu je len jediný trest – doživotie, takže sudca je pri tom celkom nepodplatiteľný. Ale u nás je život Slováka zrejme menej hodný ako život človeka v Nemecku. S tým súvisí aj to, že mnohí pytliači sa často aj prichytia (čo nie je bez rizika), ale stihne ich len minimálny alebo nijaký trest. Myslím si preto, že pytliactvo sa podarí obmedziť na minimum až potom, keď sa odstránia tieto nešváry v právnom systéme našej spoločnosti, keď sa Slovensko znova stane naozaj plnoprávnym štátom. ●

DO VAŠEJ KNIŽNICE

MICHAL ŠTEFANČÍK: PYTLÁKOVO TAJEMSTVÍ

Poľovníctvo je pre tých, ktorí sa mu upíšu, zdrojom často kuriózných až neuveriteľných príbehov, aké dokáže vymyslieť ten najúžasnejší spisovateľ – sám život. Mnohí poľovníci dokážu tieto príbehy pútať a vyrozprávať. Ale len niektorí z nich majú schopnosť dať príbehu literárny rozmer a tak ho ponúknuť ďalším prijímateľom – čitateľom.

Michal Štefančík takýto talent bezpochyby má. Dôkazom je knižka – zbierka poviedok **Pytlákovo tajemství**, ktoré prednedávnom vydalo české vydavateľstvo Víkend. Je to výber poviedok z dvoch knižiek, ktoré v minulosti autorovi vyšli na Slovensku. Knižka ponúka 63 krátkych poviedok s poľovníckou tematikou, ktorým vydavateľ dal podtitul *Svědectví o životě lesníků a myslivců*. Autor nám podáva autentické príbehy, v ktorých

Tohtoročná zima bola dlhá a mimoriadne bohatá na sneh. Táto skutočnosť zvlášť nepriaznivo vplývala na zver. Potreba prikrmovať bola výrazne vyššia a napriek tomu boli porasty poškodzované ohryzom a odhryzom vysokou. V mladých lesných porastoch sú škody, spôsobené zverou veľmi vysoké. Čo s tým?

vystupuje ako účastník, niekedy len ako rozprávač. A rozprávač nie leďaký: dej príbehov líči tak pútavo, že milovník poľovníckych príbehov prečíta knižku doslova na dúšok. Z rozprávania možno zreteľne vycítiť autorov vzťah k poľovníctvu a k prírode. Je to hlboká úcta, až pokora k matke prírode. Je to odsúdenie neprofesionality, loveckej krvilačnosti, nedostatku poľovníckej etiky. Chápať ľudský a pritom vysoko morálny je jeho pohľad na pytliactvo.

Literárne kvality diela po estetickej stránke vhodne dopĺňajú kresby **Martína Kissa** i titulná stránka s fotografiou Rostislava Stacha. Preklad textu do češtiny je dielom Anny Štorkánovej, Slovenky žijúcej v Čechách. Prekladateľka preukázala dobrú znalosť poľovníckej terminológie a text je v jej preklade veľmi „živý“. Bohužiaľ, nečítal som slovenský originál, ale domnievam sa, že preklad do češtiny mu nijako

Michal Štefančík: **Pytlákovo tajemství**
Svědectví o životě lesníků a myslivců
vydalo vydavateľstvo VÍKEND, s.r.o.
v roku 2006
142 strán

neublížil, skôr naopak.

Knižka poľovníckych poviedok **Pytlákovo tajemství** je zrelým dielom, po ktorom iste rád siahne každý milovník dobrej poľovníckej literatúry. Už teraz sa môžeme tešiť na ďalšie poviedky z pera Michala Štefančíka. ●

Ponuka ohryzových drevín

Peter GOGOLA

Odpoveď ponúkajú kolegovia – lesníci z OZ Palárikovo. Škody je možné eliminovať výsadbou ohryzových drevín. Za optimálne ohryzové dreviny pokladajú tzv. sladké vrbý, ktoré sa vyskytujú v stromovej i krovitej forme. Sú vhodné pre všetky vegetačné stupne, pre všetky druhy pôd, je ľahké ich rozmnožovať pri nízkych nákladoch. Výsadbu je vhodné robiť v predjarnom období, na miestach, kde sa kumuluje zver. Vrbínu je potrebné chrániť prvé tri roky, pokým porast nie je zabezpečený. Pre využitie vrbý ako ohryzovej dreviny hovorí niekoľko argumentov: v zimnom období má vrbá výnimočnú regeneračnú schopnosť, jej nasladlé výhonky majú vysokú nutričnú hodnotu a pre zver sú pravou maškrtou.

Druhou potenciálnou drevinou, vhodnou pre využitie na spomínaný účel, je vyselektovaný brest. Hoci sa v strednej Európe vyskytuje

len sto rokov, veľmi dobre sa mu darí v našich podmienkach a dokázal sa ujať aj na piesčitých, suchých a ťažkých pôdach na Chomutovsku, kde ním zalesňovali rozsiahle pláne po povrchovej ťažbe uhlia. Brest sa dobre ujíma na všetkých druhoch pôd, okrem podmäčianých. Optimálne rastie v nadmorskej výške do 350 m n.m. Vyhovuje mu priamy dopad slnečného svetla, prípadne polotieň. Má jedinečnú regeneračnú schopnosť a vysokú nutričnú hodnotu – jeho výhonky sa vyrovnávajú nutričnej hodnote dateliny (!).

Riaditeľ OZ Palárikovo, **Ing. Ladislav Varga, CSc.**, na margo pestovania ohryzových drevín povedal: „*Vnímame veľký potenciál ohryzových drevín ako prostriedku znižovania škôd na mladých lesných kultúrach. Biologický materiál a ďalšie informácie záujemcom radi poskytnú špecialisti z nášho odštiepeného závodu.*“ ●

Béla-báči

Stanislav Krázel

Najmladší z rodu

O radosti z mariášu, obavách z harvesterov a topol'ových koloch

33 rokov!! Práve toľko ich bez prerušenia strávil Stanislav Krázel na jednom jedinom lesníckom obvode! Akiste to nie je vždy a všade možné, no – uznajte! – aký by to bol pre lesy spech, keby takáto vernosť bola pravidlom a nie, žiaľ, výnimkou. Azda treba zodpovedným pripomenúť, že je tu čas zastaviť päťnásťročnú šnúru zmien hraníc lesných obvodov. A povedať lesníkom: toto je tvoj úsek a ak budeš robiť tak, ako ti káže lesnícka česť dožiješ na ňom svojho dôchodku. Kiež by všetky reprivatizačné pohyby (čo ako historicky spravodlivé) i prípadné privatizačné chuťky (nepochybne historicky škodlivé) došli k takémuto koncu.

Pán Krázel, ako sa vám to podarilo, že na lesnom obvode Vojka nad Dunajom pracujete bez prerušenia už štvrté decénium?

Vďačím za to svojmu otcovi, ktorý tu bol roky poľným a potom správcom....

.....á teda tak je to! Len vďaka ochrannej ruke svojho otca....

Ale kdeže, práve naopak! Nie kvôli ochrannej, ale kvôli tvrdej ruke môjho otca. Naozaj som kedysi nastúpil k nemu na správu, no veru som v ňom nemal dobrého šéfa. Otec totiž vyznával zásadu, že čo môže odpustiť druhým, to synovi neodpustí - nech nás nik neohovára! A platilo to naozaj! Tak som sa vtedy radšej pobral preč. Ale za to, že som na tomto obvode už toľko rokov asi naozaj vďačím aj otcovi. Mal v tomto kraji veľmi dobré meno a tak ma možno aj preto organizačné zmeny zakaždým obišli... Ale svoj obvod po toľkých rokoch poznám do posledného stromu – dnes je už len málo takých, ktoré ťažím a nevsádzal som ich... To je samozrejme možné len pri topoloch s rubnou dobou 25 rokov. Tá sa dokonca bude teraz znižovať na dvadsať. Posúdiť to budem môcť ako lesný hospodár sám.

Ako sa vám pozdáva nová rola OLH?

Hoci sa už azda môžeme považovať za praktika, veľa vecí som sa na nedávne skúšky OLH musel naučiť nanovo. Poviem vám, že tak ako na ne, som sa nikdy v škole na nič nepripravoval. Ale aj tak ma inžinier Bruchánik nachytil na číslach semenných oblastí. Našťastie mi dal doplňujúcu otázku k premenám, prebudovám a prevodom – a tam som bol doma. Osobne mi na súčasnej roli OLH vadí, že nie je nadriadený lesníkom. Riadenie by bolo

Púť dedičného trojáka

Ján MIČOVSKÝ

jednoduchšie. Zoberte si, že len môj obvod má dĺžku 50 km! Dá sa tu, aby správca operatívne dohliadal na lesníkov!? A aj to, že máme právo veta voči správcom je trochu odtrhnuté od života. Hoci s našim správcom Bielikom nie je problém, neviem si predstaviť, že by sa hospodári púšťali do hádok so svojimi správcami....

Ako zvládáte pohyb po tak veľkom obvode?

Na svoj obvod prechádzam s autom cez gabčíkovskú priehradu kompou vo Vojke. Možnosť získať auto na lízing som veľmi privítal...

.....naozaj, je to pre vás výhodné?

.....celkom určite. Veď svoje auto som v minulosti tak, či tak používal, a takto sa mi aspoň časť nákladov vráti. Je dobre, že po služobných mobiloch vyšiel podnik lesníkom v ústrety aj v tomto smere. Spojenie a pohyb je základom organizovania práce na lesnom obvode, zvlášť pri vzdialenostiach, aké sú tu.

O vplyve Vodného diela Gabčíkovo na tunajšie lesy sa popísalo už mnoho. Aká je vaša skúsenosť?

Jeho vznikom prestali každoročné záplavy, ktoré sú po presmerovaní vody Dunaja do kanála vodného diela iba sporadické. Vďaka tomu napríklad pribudlo veľmi veľa vodného vtáctva. No je faktom, že v dôsledku nedokončenia pôvodného projektu vodného diela Gabčíkovo – Nagymaros sa výrazne znížila hladina spodnej vody v časti územia, a to práve na mojom obvode.

To spôsobilo, že niektoré porasty začali vysychať. Pomohli sme si však – namiesto šľachteného topola, sme začali v postihnutých častiach uprednostňovať domáci topol, ktorý je na vodu menej náročný. Myslím, že v tom je sila našej lesníckej odbornosti: vďaka šľachteným topolovým kultivarom dokážeme získať mimoriadne prírastky, no tam kde to prírodné pomery neumožňujú dokážeme nájsť vhodné riešenie.

Máte tu pomerne dosť mimovládnych ochrancov. Ako s nimi vychádzate?

Nie je to vždy ideálne, no myslím, že nám ide o spoločnú vec a vieme sa napokon vždy dohodnúť. Spolupracujeme napríklad pri odstraňovaní nepôvodných stromov, najmä pajaseňov, ktoré mimovládky vyhládávajú, vyznačujú a my ich s ich finančným príspevom odstraňujeme. Dokážu nám pomôcť v blízkosti Bratislavy, kde sa vedľa dôrazne postaví proti snahám o odlesnenie pre kadejaké módné stavby - golfové ihriská a podobne. Tu im treba uznať, že sú schopní efektívne zasiahnuť. Možno s istým nadhľadom treba vnímať aj ich boj voči vodnému dielu. Veď tá spomínaná vodná hladina teraz klesla do hĺb-

ky 580 cm. Voľakedy sme pri vŕtaní jám pre výsadbu topoľov narazili na vodu už v hĺbke 120 cm... Prehrádzky v starom koryte Dunaja sú pre zadržanie vody dobrým a potrebným riešením, no napríklad naplaveniny so živinami, ktoré prinášali pravidelné každoročné záplavy nám tu dnes chýbajú. Asi sa nám na veci naozaj treba dívať s nadhľadom a trochu aj kriticky...

Zdá sa však, že perspektíva je tu dobrá - lesy prežili, po topoľoch je dopyt, rubná doba komerčnému využitiu vyhovuje....

...v mnohom máte pravdu, no veci nikdy nie sú tak jednoduché ako vyzerajú. Napríklad využitie topoľov na plantáže energetickej biomasy je naozaj perspektívne a správne rozhodnutie. Z tohto pohľadu treba hodnotiť aj desiatky hektárov náletu v starom koryte, ktoré malo byť po výstavbe zdrže v Dunakiliti zapopené. Zo známych dôvodov sa tak nestalo a dnes sa spolu s lesným úradom snažíme tieto plochy vrátiť do lesného fondu. Budú to ideálne miesta na výrobu biomasy. No iná vec je napríklad nasadenie harvesterov. Tých sa už po osobnej skúsenosti bojíme. Najmä v prebierke. Harvester tu síce robil vysoko efektívne doslova 24 hodín, no posudzujme v svetle reflektorov, ktorý strom je vyznačený! Okrem toho kubík, ktorý harvester spracoval za 500 korún dokážu naši lesníci spracovať za 200! Navyše stroj netriedi sortimenty. Naozaj sa bojíme budúceho tlaku majiteľov harvesterov na tunajšie porasty...

Lesnícka súčasnosť Podunajska nás akosi odviedla od podstaty dnešného stretnutia - predstaví čitateľom ďalšiu lesnícku dynastiu. A to nie hocikajú! Stanislav Krázel je už štvrtým nasledovníkom. A nie posledným! Jeho prastarým otcom bol lesník Ondrej, starým otcom lesník Vojtech. Stanislavov otec Vojtech, sediaci s nami na verande svojho domčeka v Bake je tým

už spomínaným bývalým poľným a správcom z Gabčíkova. A nevšednú generačnú päťicu doplnia syn Stanislav, lesník z neďalekého obvodu Čierny les. Ako si na svojich predkov spomína 85 ročný Vojtech?

Pochádzame z Jelenca, kde boli môj otec i starý otec lesníkmi u grófa Forgáča. Dokonca môjmu otcovi bol gróf aj krstným otcom, no nič mu veru nenechal.... Za tých čias tam bývali veľké poľovačky, vtedy sa dovezli aj prvé muflóny z Korziky. V našej rodine sa lesníkom vždy stal nie najstarší, ale v poradí druhý syn... Zachovali sa aj veselé historky: dedo si zvykol skryť v lese flaštičku - aby ju naša babka nenašla. Raz mu ju tam môj otec a brat našli a doplnili ju - vlastnou vodou! Ale nežilo sa ľahko, lesník mal plat 600 korún a to nebolo veľa...

...ale „nad“ - papa“, ved' ste mali aj slúžku... (prerušil otca Stanislav)

...synček, mali, mali sme aj dva hektáre deputátnych lúk, dve kravy, ale to neznamená, že bolo ľahko. Ale ani to, že sme žili nekultúrne. Napríklad moja teta, manželka stryky, ktorý bol tiež lesníkom, natrafila raz ako učiteľka na akýsi rozpor v učebných osnovách a zachovala sa nám historika o tom ako v tejto veci korešpondovala so samotným cisárskym dvorom vo Viedni. Bola to celkom iná doba ako dnes. No na mariáš si otec vždy čas našiel. Aj ja som ho rád hrával.... A ešte jedno chcem povedať - nikdy nebol v lese taký poriadok, ako za čias poľesi.... A tiež to, že som tu na juhu našiel veľmi dobrých ľudí...

Ako na to pozerá najmladší z rodu - Stanislav, lesník z Čierneho lesa?

Čo sa týka Maďarov, ozaj tu nazývame bez problémov. Viem aj po maďarsky a myslím, že je to len výhoda. Po skončení školy v Liptovskom Hrádku som pracoval ako robotník v ťažbe a neskôr aj v pes-

tovnej činnosti. Nebolo to ľahké, spočiatku sa mi veru od únavy aj ruky klepali. Ale bola to dobrá skúsenosť. Možno dnes našim robotníkom o to lepšie rozumiem. Trápia ma však iné, aktuálnejšie veci...

Ktoré?

Myslím, že viac peňazí z lesa berieme ako mu dávame. Potrebovali by sme napríklad viac prostriedkov na okopávanie topoľových sadeníc. Alebo ešte lepšie - tieto viac nahradzovať odrastenými kolmi. Roz-

Pradedo najmladšieho Krázera

mohla sa nám napríklad z chorých sadeníc v škôlke huba dotichíza topoľová a kvôli nej musíme veľa postihnutých stromov predčasne vyťažiť. A samozrejme obnovovať. A práve tu je škoda, že nemôžeme používať namiesto sadeníc koly. Ja viem, manipulácia s mohutnými kolmi je náročná a drahá, no oproti sadeniciam by sme v konečnom dôsledku len získali. Nebolo by treba sťahovať zo sadeníc divý chmeľ, výsadby by mali vďaka hlbšej sadbe prístup k vode, zver by ich nepoškodzovala lámáním. Máme na závoďe veľmi dobré šľachtiteľské skúsenosti, koly by boli naozaj dobrým riešením...

„Nad“ - papa“, či ako ho volajú kolegovia - Béla-báči bol ako čestný hosť prítomný aj na otváraní Lesníckeho náučného chodníka Dunajskými luhmi. Hoci ho už jeho vek oprávňuje sedieť aj v prítomnosti kráľa, bolo dojemné vidieť ako sa pri zvukoch lesnice hrdo s pomocou paličky postavil. Možno aj v tom spočíva zdanlivo iracionálny, no v konečnom dôsledku silný prvok lesníckej spolupatričnosti. Tradície si dnes striehne kadekto, musíme si veru aj my. A taktiež tie rodinné: Starý pán Vojtech dostal kedysi od svojho otca krásneho trojáka. Dnes ho už vlastní jeho syn Stanislav a tak trochu beťarsky sa naň zastrája vnuk. Keď príde čas, nech sa tak stane. Možno aj vďaka tomu raz pribudne do rodiny Krázelovcov šiesta generácia lesníkov. ●

Teplé jarné dni tohto roku nám po dlhej zime opäť umožňujú vychutnať si prírodu plnými dúškami. V rámci projektu lesnej pedagogiky som sa ako lesný pedagóg v OZ Čierny Balog o túto možnosť podelil so žiakmi piateho ročníka ZŠ s MŠ Pionierska 4 v Brezne. Za miesto vychádzky som si vybral lesnícky skanzen v Čiernom Balogu a využil som aj možnosť previesť ich Čiernohronskou železničkou. Všetci boli

V skanzene boli pre deti pripravené stanovišťa, na ktorých sa formou zážitkového učenia nielen hrali, ale hlavne viac dozvedeli o živote v lese a práci lesníkov. Víťazi hier sa potešili z malých odmien od

Vychutnať prírodu plnými dúškami

Ján VÁCLAVÍK

jazdou vláčikom nadšení – ovievajú sviežim jarným vetrom obdivovali čerstvo zazelenané okolie.

nášho OZ. Aj napriek premenlivému počasiu bol ohlas na vychádzku zo strany žiakov a učiteľiek viac ako pozitívny. ●

Ing. Ján Václavík je personalista na OZ Č. Balog

Mladý lesník

Alena KAŠŠÁKOVÁ

Poznávanie drevín - 1. súťažná úloha

Pre deti z Materskej školy Prečín v rámci dlhodobej spolupráce lesníci pomohli deťom vybudovať na školskom dvore napájadlo pre vtáčiky. Deti lesníkom za odmenu poslali krásne kresby vtáčikov, ktoré pri napájadle pozorujú.

Ich kresbičky sme si vystavili na nástenke a teraz nám spríjemňujú naše pracovisko.

Pre 15 základných škôl v okolí OZ vyhlásili súťaž Mladý lesník. Súťažilo prišlo desať 3-členných družstiev šiestakov. Deti si v 6 súťažných disciplínach

Lesní pedagógovia z OZ Považská Bystrica pripravili v apríli - mesiaci lesov - dve zaujímavé akcie.

nach (poznávanie základných druhov drevín, kličenie semien, poznávanie drevín podľa kôry so zaviazanými očami, pílenie konárov, poznávanie zvierat, streľba so vzduchovky) overovali svoje vedomosti i zručnosť.

„Na takejto zaujímavej súťaži som ešte nebol, páčilo sa mi všetko.“ povedal šiestak zo ZŠ Domaniža.

V prestávkach sa dozvedeli o práci lesníkov mnoho zaujímavostí, najviac ich zaujala lesnícka mapa a lapače na lykožrúty.

Všetci zúčastnení nás zahrnuli množstvom otázok, boli prekvapení o čom všetkom je práca lesníka. Každé družstvo si zasadilo sadenicu buka...

Vyhlasenie výsledkov si deti vychutnali pri polovníckom guláši. Netradičnú formu súťaže zážitkovým učením ocenili nielen deti, ale aj ich pedagógovia.

Prvé tri družstvá boli ocenené praktickými cenami. Všetky súťažné družstvá si odniesli hodnotnú knihu Lesy a ľudia, a pamätný list a každý z účastníkov i veselý hrnček.

„Po kladných ohlasoch všetkých zúčastnených môžeme povedať, že sme sa vydali po správnej ceste komunikácie s verejnosťou,“ hovorí Ing. Eva Gabovičová, personalista OZ Považská Bystrica. ●

Ing. Alena Kaššáková je lesná pedagogička na OZ Pov. Bystrica

Nástup účastníkov na súťaž

Lesná pedagogika v Európe

(dokončenie z Lesníka č.5)

MAĎARSKO

Lesné školy v Maďarsku budujú súkromní vlastníci lesov. Napríklad Lesná škola v Šoproni (Haus des Waldes) ponúka rôzne aktivity v oblasti lesnej pedagogiky vrátane ubytovania. Programy (šport, nočné výlety, cyklistické výlety, jazda na koni a pod.) sú určené pre širokú verejnosť.

ČESKÁ REPUBLIKA

Lesná pedagogika v ČR sa blíži k rakúskemu modelu. Nie je zakotvená v legislatíve a je teda výlučne dobrovoľnou aktivitou. Venuje sa jej celý rad lesníckych organizácií – Lesy České republiky, s. p., MZE – ÚHÚL, VÚLHM, lesnícke školy, mestské lesy, národné parky a i. Obdobnými aktivitami, zameranými ale prednostne na ekológiu, sa zaoberajú Združenie pre ekologickú výchovu Tereza, Rezekvítek, Junák aj. Ako jedna z prvých sa lesnou pedagogikou začala zaoberať ISSL Vimperk, cca 5 zamestnancov najprv absolvovalo školenie v rakúskom Gmundenu. V rokoch 1998–2003 usporiadali v ČR akcie pre deti a v rokoch 2002–2003 tiež kurzy pre lesných pedagógov. Model seminárov prevzali z Rakúska a modifikovali pre české podmienky. Ministerstvo земеделství ČR na tieto semináre prispievalo. ISSL takto vyškolila viac ako 50 lesných pedagógov, z nich viac než polovica bola vzdelaním lesný inžinier a rovnako viac než polovica (30) zamestnaná u LČR. Momentálne ISSL svoje činnosti v oblasti lesnej pedagogiky pozastavila. Lesy ČR, s. p., sa lesnou pedagogikou zaoberajú od r. 1999, často v spolupráci so Združením pre ekologickú výchovu Tereza. Organizujú predovšetkým jednorazové akcie pre deti s rodičmi a pre školy. LČR majú najväčší finančný potenciál v ČR, majú možnosti ukázať lesnú techniku, vykonávanie prác v lese (mimoriadne výchovný a vzdelávací efekt

Lada PRÝLOVÁ

má napr. demonštratívna stínka stromu s riadnym odborným komentárom) a pod. Pri Ostravských mestských lesoch bola zriadená lesná škola, ktorá už od r. 2002 vyvíja lesnopedagogické aktivity pre ZŠ (hlavne pre 4.–8. triedu). Na rozdiel od ostatných organizácií v ČR ide o pravidelnú činnosť v rámci pracovnej doby. Ostravské mestské lesy sú vzorovou ukážkou toho, ako lesná pedagogika môže fungovať – podľa vyjadrenia personálu lesná škola nestačí pokrývať dopyt okolitých ZŠ, a akcie si preto triedy objednávajú dlho dopredu. Ministerstvo poľnohospodárstva ČR v predchádzajúcom období významne prispievalo na školenie lesných pedagógov na ISSL Vimperk. Dnes v rámci svojich možností podporuje lesnú pedagogiku inou formou, napr. tvorbou informačných materiálov. Nadväzujúcimi aktivitami poveruje Výskumný ústav lesného hospodárstva a poľovníctva a Ústav pre hospodársku úpravu lesov. Ústav pre hospodársku úpravu lesov (ÚHÚL) sa lesnej pedagogike venuje aktívne od r. 2002, jednotlivé pobočky ÚHÚL k tejto aktivite pristupujú podľa svojich možností a voľných kapacít. Päť zamestnancov ÚHÚL prešlo kurzami lesnej pedagogiky na ISSL. Dopyt škôl po lesnej pedagogike je značný, najčastejšou cieľovou skupinou je 1. stupeň ZŠ. Aktivít ÚHÚL na tomto poli pribúda. V spolupráci s ďalšími lesníckymi organizáciami (napr. LČR, VÚLHM) organizuje ÚHÚL jedno- až viacdenné akcie v rámci lesníckych výstav (napr. Euroforest, Země živitelka, Silva Regina) určené najmä pre ZŠ z dostupného okolia. V r. 2004 vznikla publikácia „ÚHÚL dětem“, vydanie ďalších materiálov sa pripravuje. ÚHÚL je partnerom medzinárodného projektu PAWS (Pedagogické aktivity v lese – koncepcia seminárov pre lesníkov). V roku 2004 absolvovalo sedem zamestnancov školenie na pobočke ÚHÚL Frýdek-Místek (za účasti rakúskeho lektora Ing. Thomasa

Baschnyho) a v r. 2005 jedenásť zamestnancov absolvovalo niekoľkodenné kurzy lesnej pedagogiky na SLŠ v Hranicích. Výskumný ústav lesného hospodárstva a myslivosti (VÚLHM) sa podieľa predovšetkým na akciách na výstavách. V r. 2003 usporiadal ústav z poverenia Ministerstva poľnohospodárstva ČR 20 akcií pre deti s cieľom zistiť časové, finančné a materiálové potreby ako výchovných a ďalšie snahy o plošné rozšírenie týchto aktivít v ČR. V spolupráci s ISSL Vimperk zorganizoval VÚLHM v r. 2003 dva kurzy lesnej pedagogiky, začiatkom roka 2004 v spolupráci s Ministerstvom poľnohospodárstva ČR vytvoril pomôcky pre lesných pedagógov vo forme dvoch krátkych filmov a dokumentujúcich fotografií, týkajúcich sa lesa a činnosti s lesom spojených. NP a CHKO Šumava od r. 2002 organizujú akcie pre MŠ a ZŠ, taktiež v spolupráci s SEV Stožec. Na SLŠ v Hranicích bolo v r. 2004 vyškolených 15 lesných pedagógov (škoolitelia z rakúskeho Gmundenu) a pri tejto škole bolo založené Združenie lesných pedagógov ČR, ktoré na konci augusta 2005 usporiadalo kurz lesnej pedagogiky (20 absolventov). Od r. 2004 organizujú akcie pre deti, prezentácie pre učiteľov a krúžky lesnej pedagogiky pre študentov SŠ. Oproti ostatným organizáciám v ČR majú skúsenosti s prácou s mládežou, zatiaľ čo ostatné inštitúcie sú zamerané hlavne na ZŠ, prevažne na 1. stupeň.

Na jeseň 2004 začala neďaleko Brna pracovať nová Lesná škola Jezírko, ktorá má programy pre MŠ, ZŠ i SŠ. Lesná škola patrí Domu ekologickej výchovy Lipka.

Aj keď sa v poslednom čase lesnej pedagogike v Českej republike začína pripisovať väčší význam, stále chýba koncepčný a systematický prístup ku komunikácii s verejnosťou, ktorej súčasťou lesná pedagogika bezpochyby je. Väčšinou sa ešte spolieha na dobrovoľnú činnosť, často realizovanú na úkor voľného času, pretože lesná pedagogika zatiaľ nie je v náplni práce lesníkov (s výnimkou Mestských lesov Ostrava). ●

Ing. Lada Prýlová je pracovníčka ÚHÚL v Brandýse nad Labem

Deti otestovali projekt náučného chodníka

Mária OBERHAUSEROVÁ

Aby sme zistili aký bude ohlas práve detí na tento LNCH zorganizovali sme lesnú vychádzku s deťmi zo Základnej školy Helcmanovce, ktorá sa uskutočnila v máji po plánovanej trase chodníka so zastávkami podľa pripraveného projektu. Predstavili sme deťom hravou formou - zážitkovým učením prírode blízke obhospodarovanie lesa spolu s tvorivosťou a aktivitou lesných hier. Doprovod tvoril lesník pán Ladislav Alcnauer, OLH Ing. František Písařík a lesný pedagóg Ing. Mária Oberhauserová, spolu s dvoma učiteľkami ZŠ Helcmanovce.

Program bol veľmi úspešný, deti zaujal a spolupráca s nimi bola na výbornej úrovni. Projekt LNCH mal veľký ohlas a deti pripravili aj vtáčie búdky, ktoré budú rozvešané po trase chodníka a zároveň ponúkli pomoc pri jeho dotvorení. Sme radi, že naše stretnutia s nimi sa budú opakovať častejšie a možno práve z ich radov vyjde neskôr nový lesnícky odborník. ●

Ing. Mária Oberhauserová je ťažbárkou na LS Margecany, OZ Košice

V súčasnosti rozbehol OZ Košice, LS Margecany prípravu projektu Lesníckeho náučného chodníka Smolnícka Osada, zameraného na prezentáciu prírode blízkeho obhospodarovania lesa. Cieľom projektu je ponúknuť širokej verejnosti rôzne pohľady na les, teda aj pohľad obhospodarovania lesa spôsobom prírode blízky. Vzbudí a prehĺbi záujem o les a prírodu u detí, vychováva ich k zodpovednosti a úcte k prírode, objasní im fungovanie lesného systému a našej lesníckej práce v ňom cestou zážitkového učenia.

Dnes z OZ Rimavská Sobota

„Nepoznám krajšie povolanie ako je lesnícke“

Jozef MARKO

V priestrannej administratívnej budove Odštepneho závodu Rimavská Sobota na kraji mesta, v ktorej zároveň sídli aj Lesná správa Rimavská Sobota, je deň po štátnom sviatku Dňa víťazstva nad fašizmom rušno. Od riaditeľky závodu **Ing. Beáty Juričkovej** sa dozvedám, že čo sa týka budo-

vy, lesníci by radi vyhrali nad jej deravou strechou a starými oknami.

Ešte nevie, koľko toto víťazstvo bude stáť, ale jeden milión korún, ktorý má vyčlenený ročne na údržbu budovy, stačiť určite nebude.

V duchu spočiatku zamestnancov rimavskosobotského závodu trochu lutujem v domnení, že sa im môže o zrekonštruovanej budove na dlhé roky iba zdať. Informácie o tom, ako si už poradili s väčšími problémami, ktoré dostávajú v priebehu dňa reportážnej cesty ma ale presvedčajú o tom, že ak sa aj do tohto raz pustia, tak sa im to určite podarí.

Rómske nájazdy na najkvalitnejšie duby v oblasti

Akurát dva dni pred mojou návštevou vystúpila Ing. Juričková v správach STV k celospoločensky

horúcej téme množiacich sa krádeží dreva. Hovorila o tom, že na teritóriu OZ Rimavská Sobota evidujú v piatom mesiaci tohto roka vo finančnom vyjadrení väčší objem krádeží, ako za celý rok 2005. Pritom najväčšie škody spôsobujú Rómovia zo sídliska, ktoré Rimavskosobotčania nazývajú Čierne mesto. Mám možnosť vidieť výsledky ich čiernej roboty. Za obeť im padajú krásne duby aj z neďalekých semenných porastov – najkvalitnejšie v celej oblasti. Vedúci Lesnej správy Rimavská Sobota Ing. Ondrej Mihalčíak rozpráva ako Rómovia „pracujú“. V noci narezú strom, nechajú ho preschnúť a keď ho vietor zhodí na zem, alebo oprie o susedné stromy, počas niektorej z ďalších nocí ho porežú a drevo si odnesú domov.

Bez ďalších lesníkov sa nezaobídu

Ešte pred výjazdom do terénu debatujem s kompletným vedením OZ – okrem Ing. Juričkovej mi robí spoločnosť vedúci lesníckej výroby Ing. Vojtech Kovalčík, vedúci ekonomiky Ing. Jozef Sokol a vedúci obchodu a logistiky Ing. Milan Sýkora. Náš rozhovor ale vôbec nemá charakter bezobsažnej spoločenskej konverzácie. Naopak. Na priame otázky dostávam priame odpovede. Kritické a otvorené. Pýtam sa napríklad na to, ako vnímajú kolegovia nový model rozdelenia kompetencií medzi OLH a lesníka a ako u nich funguje. Zhodne tvrdia, že systém ich práce nie je doriešený, pretože na papieri sú síce ich kompetencie striktné oddelené, ale v praxi by bez výpomoci toho druhého ani jeden z nich nemohol splniť všetky úlohy, ktoré sú na neho kladené. Jednoducho objem ťažobných prác, predovšetkým v kalamite je tak veľký, že lesník sám nestíha byť na piatich – šiestich miestach v porastoch pri partiách. OLH je enormne vyťažený zasa predovšetkým pri zalesňovacích prácach. „Na LS Klenovec sme v takej situácii, že bez ďalších lesníkov sa už nezaobídeme. Aj preto máme vyhladených dvoch mladých

ľudí – jeden končí vysokú a druhý strednú školu. Obidvaja sľúbili, že k nám nastúpia,“ hovorí o riešení tohto problému Ing. Juričková.

Systém odmeňovania nie je dobrý

Ak ale štátny podnik chce získať novú lesnícku krv potrebuje mladých ľudí v prvom rade finančne motivovať. „Súčasný systém odmeňovania nie je dobrý. Ťažko vysvetlite pracovníkovi, ktorý tu pracuje už 25 rokov, že na odmenách dostane menej ako mladý pracovník na nižšej pozícii. Alebo na druhej strane, ak má starší stredoškólak na výplatnej páske o niekoľko tisíc viac ako mladý inžinier, to tiež nerobí dobrú krv. Keď ale chceme udržať mladých, vyrovnávame ich platy prémiami, čo zasa nevyhovuje starším. Spravodlivý systém odmeňovania by mal motivovať starších i mladších,“ prispieva svojím názorom do diskusie Ing. Sokol. A Ing. Juričková dodáva: „Riešenie tohto problému vidím v tom, že nebudeme hádzat' všetkých do jedného vreca a nebudeme ich radiť do 9. tarifnej triedy. Z hľadiska prínosu pre podnik a vplyvu na jeho hospodársky výsledok nie je správne, ak má napríklad mzdová účtovníčka na ústredí závodu vyššiu základnú mzdu ako OLH! Takisto nie je v poriadku, ak je v rámci jednej tarifnej triedy rozdiel medzi platovými stupňami podľa dĺžky odbornej praxe až 7 000 korún. Odmeňovanie by malo byť založené na pozícii a nie na veku. V tejto súvislosti považujeme za nešťastné, že zo mzdovej smernice vypadlo uplatňovanie navrhnutého vernostného princípu, ktorý by bol určite spravodlivejší.“

Ing. Juričková pri Chate Lujza v danielom zverníku kadiaľ povedie nový náučný chodník

Problematické harvestory a lesné cesty

Ing. Kovalčík pomenováva ďalší problém, ktorý spôsobuje stále nedostatočné nasadzovanie moderných technológií - harvestorov, do porastov. „*Týka sa odoberania hmoty, vyťaženej, odvetvenej a zmeranej harvestorom. Lesník musí totiž znova drevo zmerať a naviac ociachovať, čo pri produktivite harvestora jednoducho nemôže zvládnuť.*“ V okolitých krajinách na ciachovanie dávno zabudli a zostavy z harvestora sú legitímnym podkladom pre fakturáciu. V Rimavskej Sobote nemajú navyše dobré skúsenosti s nasadením harvestorov v listnatých porastoch, ktoré majú až 80-percentné zastúpenie na teritóriu závodu. Kameň úrazu vidia v odvetvovaní. Aj preto v tomto roku plánujú spracovať harvestormi iba 2 900 kubíkov. Ešte väčšie starosti im spôsobuje stav lesných ciest a vedenie počúva od svojich podriadených ponosy na to, že aj s ohľadom na výšku zisku, ktorý OZ vyprodukoval by očakávali, že adekvátnu časť z neho schvália vedenie podniku nielen na opravy a údržby, ale aj na výstavbu nových ciest a zväznic pre závod. Na vlastné oči sa presvedčam v lesných komplexoch pod majestátnym Klenovským Veprom, že lesné cesty sú tu skutočne v katastrofálnom stave. Nečudo,

že prepravcovia už aj odmietli po nich odvážať drevo. Ale o tom neskôr.

O diviačom boome a novom náučnom chodníku

Teraz sadám s riaditeľkou a správcom do Nivy a smerujeme k lokalite Teplý vrch. Rimavskosobotčania sa môžu pochváliť úživnými poľovnými revírmi, v ktorých majú vrátane medveďa doslova všetko. Kvalitnú muflóniu, srnčiu, danieliu i jeleniu zver a veľké množstvo diviacej zveri. Ing. Mihalčíak hovorí o boome lovu na diviaky a preto máme namierené k chate Peseta,

pri ktorej na ploche 200 hektárov vzniká diviacia obora. Plánujú v nej usporiadať každý rok po dve poľovačky s plánovaným odstrelom 30 až 40 kusov diviacej zveri na každej z nich. Zatiaľ stihli na miestach prirodzeného pohybu zveri nainštalovať po obvode sedem brán, ktorými budú usmerňovať počet zveri v obore. Zároveň budujú vo voľnej prírode odchytové zariadenia. Lovci zo Španielska, ktorí tunajšiu lokalitu už poznajú, sa teda majú na čo tešiť.

Pokračujeme popri rozkvitnutých jabloniach a žltých rozsiahlych kobercoch polí zakvitnutej repky olejnej do 980-hektárového danielieho zverníka na Teplom vrchu, v ktorej bude od 23. júna tohto roku otvorený náučný chodník, propagujúci poľovníctvo a starostlivosť o zver. Jeho výnimočnosť spočíva v tom, že je umiestnený v uzavretom zverníku, do ktorého nemá prístup široká verejnosť a preto aj náučný chodník si budú môcť pozrieť organizované skupiny detí a odbornej verejnosti. Určite výborná myšlienka, ktorá vhodne doplní sieť náučných chodníkov na celom Slovensku, budovaných a podporovaných š.p. LESY SR.

Boj s kalamitou

Slnko o pár desiatok minút strieda dážď a ja mám možnosť stretnúť sa s mladými lesníkmi v Hnúšti – na LS Klenovec, ktorá sídli v tej istej budove ako LS Hnúšťa. Závod tým ušetril na nákladoch za prenájom priestorov v Klenovci. Mojimi sprievodcami spoločne s Ing. Juríčkovou sú vedúci lesnej správy Ing. Miroslav Kiapeš, ťažbár Ing. Pavel Trnavský a OLH Michal Brndiar. Počas našej terénnej pochôdzky po porastoch klenovskej správy sa počasie ešte raz zmení. Ako v apríli. Presvedčam sa, že mladí muži sa na kalamitnej správe rozhodne nenudia. Posúďte sami. Za uplynulý mesiac len na jednom úseku spracovali 3 200 kubíkov kalamity, čo predstavuje priemerne 177 kubíkov za deň! Na jedného lesníka tak pripadá až 100 fúr mesačne. Vrásky na tvárach spôsobuje tunajším lesníkom podkôrník, ktorý v kombinácii s vetrom a imísiami z tunajšej chemičky,

magnezitky a vápenky, nemilosrdne nivočí smrečiny už vo veku 35 rokov. Nepomáha ani aktívne vyberanie chrobáčiarov, smrek z tejto časti jednoducho odchádza a lesníci ho nahradzujú pri obnove bukom. Vidím na nich, že pohľad na vysychajúce smreký ich trápi. A trápi ich ešte niečo - už spomenuté cesty. „*Kvalitné lesné cesty a sprístupnené porasty sú predsa základom pre to, aby sme vykonávali dobre našu prácu. Bez nich sa nezaobídeme. Ale vidí-*

Zľava Ing. Kovalčík a Ing. Sýkora

Ing. Mihalčíak pri jednej z brán v plote diviacej obory

te sám, v akom stave sú tie naše. Ak nebudeme mať ďalšie dva – tri roky na ich opravu, budú následné náklady oveľa vyššie,“ zdôrazňuje Ing. Kiapeš.

Napriek tomu sa lúčim s týmito ľuďmi s dobrým pocitom, ktorý vo mne zanechal aj vďaka úprimne mienovým slovám mladého správcu na LS Klenovec, ktorý v jednej chvíli spontánne povedal, že „*nepoznám krajšie povolanie ako je lesnícke.*“ Chvalabohu, že sú medzi nami takíto ľudia. Ostáva priať si jedinú: aby ich bolo čo najviac. ●

LESNÍCI KONTRA OCHRANCOVIA PRÍRODY

Neuralgický paragraf 12

Jozef MARKO

V editoriali májového Lesníka sme upozornili na problémy, ktoré spôsobuje rozporuplná legislatíva v oblasti lesného hospodárstva a ochrany prírody. K stretu záujmu lesníkov, povinných obhospodarovať lesný majetok štátu podľa zákona č. 326/2005 Z. z.

o lesoch a záujmov ochrancov prírody, odvolávajúcich sa vo svojej činnosti na zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, dochádza v antagonistickom výklade neuralgického paragrafu 12 v zákone spomenutom na druhom mieste.

ZNEMOŽNENIE SPRACOVANIA KALAMITY

„Už v roku 2005 pri spracovaní kalamity z 19. novembra 2004 nám bolo orgánmi štátnej správy životného prostredia znemožnené spracovanie kalamity v rozsahu viac ako 42 000 m³ (viď uverejnenú tabuľku - pozn.red.). LESY SR š.p. požiadal v termíne do 15. decembra minulého roka prostredníctvom odštepných závodov príslušné orgány štátnej správy životného prostredia o súhlasy na zasahovanie do biotopov podľa spomenutého paragrafu na JPRL, navrhnutých do plánu ťažby dreva na rok 2006. Z celkového plánu ťažby dreva na tento rok v ob-

jeme 3,4 mil. m³ spadá pod uvedený paragraf viac ako 2 mil. m³ navrhovanej ťažby dreva, čo predstavuje viac ako 6 700 JPRL. Újma z tohto titulu za predpokladu priemerného speňaženia drevnej hmoty v cene 1 300 Sk/m³ (prítom skutočnosť za rok 2005 bola 1 330 Sk/m³) by predstavovala sumu prevyšujúcu 2,6 mld. Sk. Príslušné krajské úrady životného prostredia zatiaľ vydali tri rozhodnutia. V dvoch prípadoch na OZ Liptovský Hrádok z požadovaných 22 035 m³ bolo Krajským úradom životného prostredia v Žiline zamietnutých 21 340 m³, v tretom prípade Krajský úrad životného prostredia v Prešove dal kladnú odpoveď pre 24 z požadovaných 37 JPRL. Vážnym problémom sa stáva v tejto súvislosti rešpektovanie stanovísk a rozhodnutí, ktoré na základe žiadostí š.p. LESY SR obdržal od príslušných orgánov štátnej správy na úseku lesného hospodárstva a životného prostredia,“ hovorí Ing. Ján Švančara, vedúci Odboru usmerňovania lesníckych činností na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR.

PROTICHODNÉ STANOVISKÁ ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Stanoviská, vyjadrenia a rozhodnutia orgánov štátnej správy na úseku lesného hospodárstva a životného prostredia skutočne stavajú štátnych lesníkov pred dilemu, koho argumentáciu majú akceptovať pri uskutočňovaní lesohospodárskych činností v lesných porastoch. Posúďte sami po porovnaní citácií z viacerých stanovísk, adresovaných š.p. LESY SR jednou i druhou stranou. Začnime citovaním aspoň niekoľkých vyjadrení krajských a obvodných lesných úradov:

„Je zrejmé, že zákon o ochrane prírody a krajiny bežné hospodárenie na lesnom pozemku neradí medzi činnosti, ktorými môže byť biotop poško-

dený alebo zničený.“

„Zo znenia paragrafu 12 písmeno g je nepochybné, že pre bežné hospodárenie na lesnom pozemku, ktorým sa zasahuje do biotopu európskeho alebo národného významu sa nevyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.“

„Je zrejmé, že zákon 543/2002 Z.z. radí činnosti, súvisiace s realizáciou schválených predpisov LHP medzi činnosti, ktoré biotop nepoškodzujú a teda na uvedené činnosti užívateľ lesných pozemkov nepotrebuje výnimku. V súvislosti so schválenými LHP považujeme konanie o súhlase so zásahom do biotopov s prípadným obmedzením ťažbových zásahov (nepovolenie zásahu v JPRL) za procesný zásah do kompetencie iného orgánu štátnej správy a tým za konanie nad rámec zákona.“

A ako sa na výklad paragrafu 12 pozerajú úrady životného prostredia? Opäť niekoľko názorných ukážok, ktoré negujú pohľad kolegov v štátnej správe na úseku lesného hospodárstva:

„Bežným spôsobom hospodárenia (spracovaním kalamitného dreva v celom rozsahu) môže dôjsť k poškodeniu biotopov európskeho významu, v ktorých je ponechanie drevnej hmoty jednou z podmienok zabezpečenia priaznivého stavu v budúcnosti.“

„Spracovaním kalamity na celej ploche predmetných dielcov by došlo k poškodeniu evidovaných biotopov európskeho významu.“

„Žiadateľa v tejto súvislosti upozorňujeme na skutočnosť, že biotopom chráneného živočicha sú, okrem iného, všetky (!!!) lesné porasty.“

„Z plánovaných činností z pohľadu ich možného zásahu do predmetných biotopov, ktorými sa mohli tieto poškodiť alebo zničiť, sa budú považovať len úmyselná výchovná a obnovná ťažba, vyplývajúca zo schváleného LHP.“

AKOBY NESTAČILA NESTAŤNA DVANÁSTKA!

Čo tento právny galimatias v pretriasanom paragrafe 12 vlastne spôsobuje? Výstižnú odpoveď je možné nájsť vo výkladovom stanovisku, podpísanom generálnym riaditeľom Sekcie ochrany prírody a krajiny Ministerstva životného prostredia SR Ing. Jozefom Krámarikom, v ktorom

Nevydané súhlasy na odstraňovanie následkov kalamity z 19.11.2004 štátnou správou ŽP

LESY SR, š.p. B. Bystrica	Počet žiadostí		Název úradu ŽP	Kalamita nespracovaná (m ³)		Kalamita neošetrená (m ³)			Neukončené konanie	Poznámka
	KÚŽP	ObÚŽP		3. SOP	5. SOP	3.SOP	4.SOP	5.SOP		
Beňuš	3	12	KÚŽP v B. Bystrici, ObÚŽP v Brezne, v Revúcej, v Poprade a v Lipt. Mikuláši	15 788	4 100	0	0	0	3*	NP Nízke Tatry, NP Muránska planina, PR Fabova hoľa
Liptovský Hrádok	2	6	KÚŽP v Žiline, ObÚŽP v Poprade, v Ružomberku a v Lipt. Mikuláši	12 100	0	10 750	0	0	0	NP Nízke Tatry
Čierny Balog	3	2	KÚŽP v B. Bystrici, ObÚŽP v Brezne	6504	3800	6 504	0	3 800	3**	NP Nízke Tatry, NP Muránska planina, PR Fabova hoľa
Revúca	0	2	ObÚŽP v Brezne	0	0	0	0	0	0	NP Muránska planina
Námestovo	2	2	KÚŽP v Žiline, ObÚŽP v Dolnom Kubíne	0	0	18 055	10 220	0	0	CHKO Horná Orava
Spolu	10	24	2 KÚŽP 7 ObÚŽP	34 392	7 900	35 309	10 220	3 800	6	
		34		42 292 m ³		49 329 m ³				

OZ Beňuš - navrhované a neschválené lesné cesty ŠS ŽP (v konaní - žiadost' z 10.3.2005) nespracovaná kalamita v množstve 26 550 m³. Vrtníková technológia 3 700 m³, Ostaňa 22 850 m³

Vysvetlivky:

3* KÚŽP - žiadost' z 10.3.2005 na výstavbu ciest, zväznic v NP N.Tatry; ObÚŽP Poprad žiadost' z 3.3.2005 a ObÚŽP L.Mikuláš žiadost' z 3.3.2005 na zasahovanie do biotopov v NP N.Tatry, 3** KÚŽP - žiadost' z 16.3.2005 na výstavbu ciest, zväznic v NP N.Tatry; KÚŽP - žiadost' z 24.2.2005 o výnimku v PR Fabova hoľa; ObÚŽP Brezno - žiadost' z 19.4.2005 na aplikáciu chem. látok v NP N.Tatry

Plán ťažby na rok 2006 vo vzťahu k biotopom (žiadost' o súhlas podľa §-u 12, písmeno g, zákona 543/2002 Z. z.)

OZ	Plánovaná ťažba na rok 2006			Podané žiadosti		
	ihlič.	list	SA:	ihlič.	list.	SA:
01 Šaštín	59 154	69 486	128 640	1 181	27 952	29 133
02 Smolenice	11 505	122 030	133 535	11 505	122 030	133 535
03 Palárikovo	1 116	151 501	152 617	23	76 658	76 681
04 Levice	2 649	84 351	87 000	712	16 583	17 295
05 Topolčianky	10 011	96 689	106 700	6 772	71 230	78 002
06 Prievidza	46 495	88 800	135 295	36 000	74 000	110 000
07 Trenčín	46 240	85 908	132 148	2 228	15 214	17 442
08 P.Bystrica	74 215	35 833	110 048	5 950	22 608	28 558
09 Žilina	72 445	18 636	91 081	72 445	18 636	91 081
10 Čadca	249 968	32	250 000	23 042	-	23 042
11 Námestovo	118 183	4 417	122 600	118 183	4 417	122 600
12 L.Hrádok	171 000	21 000	192 000	69 261	18 911	88 172
13 Beňuš	159 400	6 400	165 800	159 400	6 400	165 800
14 Č.Balog	148 000	36 000	184 000	105 849	2 100	107 949
15 S.Lupča	64 280	46 720	111 000	64 280	46 720	111 000
16 Žarnovica	17 299	81 815	99 114	17 229	81 815	99 114
17 Krupina	6 700	73 300	80 000	566	7 850	8 416
18 Kriváň	23 999	155 115	179 114	17 795	89 665	107 530
19 R.Sobota	75 333	71 639	146 972	2 029	-	2 029
20 Revúca	41 715	62 085	103 800	3 240	7 392	10 632
21 Rožňava	19 328	81 815	101 143	19 258	81 815	101 073
22 Košice	95 270	103 490	198 760	74 619	74 667	149 286
23 Prešov	42 750	58 820	101 570	14 044	54 676	68 720
24 Bardejov	21 237	68 763	90 000	12 478	66 725	79 203
25 Vranov	11 184	153 966	165 150	11 184	153 966	165 150
26 Sobrance	3 606	75 890	79 496	3 593	39 045	42 638
Spolu:	1 593 082	1 854 501	3 447 583	852 866	1 181 075	2 034 081

je uvedené, že „akou činnosťou môže dôjsť k zásahu do biotopu európskeho alebo národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť, zákon nešpecifikuje. Takýmto zásahom môže byť výkon akejkoľvek činnosti vrátane činností vykonávaných v súvislosti s bežným obhospodarovaním poľnohospodárskych a lesných kultúr, ako aj iných činností, súvisiacich s obhospodarovaním pozemkov.“

Vo výkladovom stanovisku, ktoré obdržali ešte vo februári tohto roka všetky krajské a obvodné úrady životného prostredia, krajské lesné úrady, orgány štátnej ochrany prírody (ŠOP) vrátane správ všetkých národných parkov a chránených krajinných oblastí je ďalej zdôraznené, že na zásah do biotopu európskeho alebo národného významu sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody podľa paragrafu 12 aj v prípadoch, ak ide o činnosti vykonávané podľa schváleného LHP, ku ktorému sa už orgán ochrany prírody vyjadril...

Lenže to nie je všetko. V tom istom liste upozorňuje ministerstvo životného prostredia na skutočnosť, že „v prípadoch, keď je na vykonávanie činnosti potrebné okrem vydania súhlasu v zmysle paragrafu 12 povoliť aj výnimky zo zákazov, ustanovených zákonom (z územnej alebo druhovej ochrany), povolenie takejto výnimky je pre orgán ochrany prírody, ktorý vydáva súhlas predbežnou otázkou.“

Čo znamená toto upozornenie pre lesníkov v praxi? Vysvetľuje Ing. Jaroslav Longauer z Odboru usmerňovania lesníckych činností na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR: „Náš podnik sa snaží poukázať na to, že uplatňovanie takéhoto postupu orgánov ochrany

prípadoch udeľovania súhlasov v 1. až 5. stupni ochrany, vrátane prípadov bežného obhospodarovania lesov!“

OTVORENÝ ZÁVER

Pritom udelenie takejto výnimky je iba v kompetencii Ministerstva životného prostredia SR. Ak si navyše uvedomíme, že vlastne na každom mieste, hlavne na lesnom pôdnom fonde, sa vyskytuje chránený druh živočícha alebo rastliny, potom máme na svete ďalšie paragrafy, ktoré komplikujú a znemožňujú lesníkom realizovať naplánované činnosti podľa schválených LHP práve z dôvodu časovo zdĺhavých správnych konaní o výnimke z druhovej ochrany (predbežná otázka) v začatých konaniach o udelení súhlasov vo vzťahu k územnej ochrane.

Čo dodať na záver? Azda iba fakt, že v súčasnosti Ministerstvo pôdohospodárstva SR pripravuje reakciu na výkladové stanovisko Ministerstva životného prostredia SR k uplatňovaniu ustanovenia paragrafu 12, písmeno g Zákona o ochrane prírody a krajiny. Zatiaľ čo medzi štátnymi úradníkmi prebieha takýto papierový dialóg, lesníci si lámu hlavy nad tým, ako si majú plniť povinnosti, ktoré im ukladá jeden zákon a ako nemajú pritom porušiť zákon iný (napr. paragraf 28 Zákona o lesoch). No a drevokazný a podkôrný hmyz sa pripravuje na ďalšie rojenie, pretože ľudské zákony a úradné príписы ho nemusia zaujímať. A príroda? Tá istá príroda, ktorú ľudia oslabili negatívnymi civilizacími vplyvmi a teraz niektorí z nich bohorovne vykrikujú, že ju treba nechať na pokoji a ona si s nimi predsa poradí?! Trpí a je na všetko sama... ●

Hrozba chránených vtáčích území

Jozef MARKO

V minulom roku boli vyhláškami Ministerstva životného prostredia SR vyhlásené tri chránené vtáčie územia (CHVÚ) – Lehniče, Horná Orava a Malé Karpaty. V súčasnosti sú v pripomienkovom konaní ďalšie vyhlášky k vyhláseniu najmä CHVÚ – Tribeč, Medzibodrožie, Ostrovné lúky, Dolné Považie a Dubnické štrkovisko. Do konca roka 2006 majú byť vyhlásené aj ostatné z celkovo 38 CHVÚ na území Slovenska, schválených uznesením vlády ešte v roku 2003. Budú sa rozprestierať na výmere presahujúcej 1,2 mil. ha, čo predstavuje viac ako 25% územia našej krajiny.

28 navrhovaných CHVÚ s rozlohou viac ako 350 000 ha bude zaberáť 35% z celkovej výmery lesného pôdneho fondu, obhospodarovaného š.p. LESY SR. V prípade niektorých odstepných z á v o d o v budú tieto percentá oveľa vyššie – napríklad na OZ Námestovo 70%, na OZ Sobrance dokonca 85 a OZ Košice až 86% ich rozlohy (viď uverejnenú tabuľku – pozn. red.)! Tento fakt by nemusel byť sám o sebe nijako alarmujúci. Tvorba prvých vyhlášok, vymedzujúcich hranice jednotlivých CHVÚ, zoznam zakázaných činností a časových obmedzení ich výkonov však poukázala na to, že pre hospodárenie š.p. LESY SR predstavujú CHVÚ vážnu hrozbu.

„Nespokojnosť s rozdielnymi postupmi orgánov štátnej ochrany prírody pri tvorbe návrhov vyhlášok, ich rozdielnou vecnou podstatou, vyúsťujúcou do zákazov vykonávania lesohospodárskych činností v CHVÚ nás viedla k iniciovaniu stretnutí s ministrom životného prostredia a so zástupcami ŠOP SR v Banskej Bystrici. Dosiahli sme, že zámer vyhlásiť CHVÚ musí byť pred zaslaním na krajský úrad

„V rokovaniach so zástupcami správ ŠOP SR o navrhovaných CHVÚ Nízke Tatry, Veľká Fatra a Laborecká vrchovina sme však k obojstranne akceptovateľnej dohode nedospeli“

OZ	V užívaní š.p. celkom		Chránené vtáčie územia		Územia európskeho významu	
	výmera LPF v ha	výmera v ha	%	výmera v ha	%	
	8	13	14	15	16	
Šaštín	48 865	23 424	48	9 891	20	
Smolenice	39 330	21 934	56	11 656	30	
Palárikovo	31 489	6 286	20	6 115	19	
Levice	32 745	4	0	5 582	17	
Topoľčianky	30 017	12 452	41	1 163	4	
Prievidza	55 741	8 397	15	8 767	16	
Trenčín	41 538	8 182	20	9 044	22	
P. Bystrica	30 126	6 498	22	7 267	24	
Žilina	37 542	26 124	70	13 107	35	
Čadca	27 723	0	0	4 257	15	
Námestovo	26 394	19 131	72	2 552	10	
L. Hrádok	54 784	25 489	47	32 943	60	
Beňuš	29 343	11 682	40	11 249	38	
Č. Balog	31 931	5 275	17	3 678	12	
S. Lupča	37 282	11 605	31	19 475	52	
Žarnovica	38 408	0	0	15 215	40	
Krupina	32 681	10	0	4 561	14	
Kriváň	56 924	11 906	21	2 094	4	
R. Sobota	35 825	7 076	20	3 984	11	
Revúca	39 503	12 550	32	8 880	22	
Rožňava	35 397	22 392	63	7 017	20	
Košice	42 681	36 847	86	6 807	16	
Prešov	39 536	13 196	33	7 758	20	
Bardejov	33 906	1 560	5	5 208	15	
Vranov n. T.	54 048	33 375	62	9 769	18	
Sobrance	32 305	27 536	85	14 410	45	
SPOLU	996 064	352 931	35	232 449	23	

životného prostredia (KÚŽP) miestne príslušnou organizáciou ochrany prírody a krajiny predpokovaný za účasti príslušného KÚŽP so zástupcami š.p. LESY SR. Stále tu ale existuje právne nevyriešený problém. Spočíva v tom, že vyhlásenie CHVÚ je legislatívne vyriešené iba po fázu prerokovania pripomienok orgánu ochrany prírody s tým subjektom, ktorý ich podal. Neexistenciou akejkoľvek právnej úpravy, ktorá by stanovovala postup a povinnosti orgánov ochrany prírody pri posudzovaní pripomienok vlastníka, správcu, či nájomcu dotknutého pozemku, je samotné vyhlásenie CHVÚ aj š.p. LESY SR takmer neovplyvniteľné,“ konštatuje Ing. Jaroslav Longauer z Odboru usmerňovania lesníckych činností na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR.

V praxi to znamená, že vyhlásenie CHVÚ tak nie je podmienené súhlasom vlastníka, správcu, či nájomcu a s konkrétnymi obmedzeniami, zákazmi a teda výsledným znením vyhlások Ministerstva životného prostredia SR o vyhlásení jednotlivých CHVÚ sú tieto oboznámami až po nadobudnutí ich účinnosti!

Ako ukázal doterajší vývoj rokovaní s predstaviteľmi orgánov ochrany prírody môžu mať ich maximalistické

požiadavky v návrhoch vyhlások CHVÚ, znamenajúce zákazy a značné obmedzenia bežného hospodárenia, katastrofálny dosah na hospodárenie podniku a produkciu drevnej hmoty na Slovensku. Spomeňme aspoň niekoľko príkladov požiadaviek ochrany prírody na rokovaníach so zástupcami š.p. LESY SR:

„Celoročný zákaz zasaďovania do lesného porastu a poškodzovania vegetačného a pôdneho krytu, alebo časové obmedzenie tohto typu od 15. februára do 31. júla na určitej časti územia.“

„Zákaz vykonávať ťažbu drevnej hmoty v porastoch starších ako 50 rokov na celom území CHVÚ od 1. marca do 31. júla.“

„Zákaz pri obnove lesa vytvárať obnovné prvky väčšie ako 0,5 ha v celom území, alebo v jeho časti.“

„Zákaz plánovania zastúpenia agáta bieluho, borovice čiernej a iných nepôvodných druhov drevín v drevinovom zložení pri obnove lesných porastov.“

A tak by sme mohli pokračovať. Tých zákazov zo strany ochrany prírody bolo ešte oveľa viac. „V štádiu prerokovania sa medzi š.p. LESY SR a miestne príslušnými organizáciami ochrany prírody a krajiny podarilo dospieť ku konsenzu v prípadoch podmienky ochrany v 22 CHVÚ. V prerokovaníach so zástupcami správ ŠOP SR o navrhovaných CHVÚ Nízke Tatry, Veľká Fatra a Laborecká vrchovina sme však k obojstranne akceptovateľnej dohode nedospeli,“ dodáva Ing. J. Longauer.

Už dnes je jasné, že každé obmedzenie na LPF, obhospodarovanom š.p. LESY SR, ktoré sa do vyhlások vyhlasujúcich CHVÚ dostane, bude znamenať zmenu lesohospodárskych činností plánovaných v LHP a bude mať na náš podnik a jeho odštepne závody dopad ekonomický, administratívny i organizačný. Zvyšuje sa tým, že š.p. LESY SR je vzhľadom na platnosť paragrafu 61 zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov vylúčený z uplatnenia náhrady za obmedzenie bežného hospodárenia... Ale nielen na náš podnik a jeho zamestnancov bude mať vplyv vyhlásenie CHVÚ. Zníženie

produkcie dreva negatívne ovplyvní drevospracujúci priemysel u nás a obce prírodu po prekategORIZOVANÍ hospodárskych lesov o dane z nehnuteľností, ktoré im platil š.p. LESY SR.

A aby bola problematika vzťahu lesníkov a ochrancov prírody ešte neprehľadnejšia a ich snaha dohodnúť sa ešte komplikovanejšia, Vláda SR schválila v roku 2004 Národný zoznam navrhovaných chránených území európskeho významu. Má ich byť až 382 na celkovej

výmere presahujúcej 570 000 hektárov, čo predstavuje 12% územia Slovenska. Pritom prekryv chránených území európskeho významu so súčasnou sieťou maloplošných a veľkoplošných chránených území u nás tvorí 86%! Pre zaujímavosť, prekryv CHVÚ so súčasnou sieťou chránených území predstavuje 55%... ●

Fabova hoľa

Peter GOGOLA

Cennej prírodovednej lokalite s výskytom vzácných lesných spoločenstiev chránených druhov fauny, predovšetkým tetra hlučáňa hrozí, že o pár rokov v nej nebude čo chrániť. Prírodná rezervácia Fabova hoľa, nachádzajúca sa na území Národného parku Muránska planina na ploche 262 hektárov s najvyšším bodom vo výške 1 439 m n.m., bola vyhlásená v roku 1988.

Vetrová kalamita z novembra 2004 však spôsobila, že v rezervácii už rok a pol leží na zemi vyše 8 000 kubíkov dreva a ďalších 2 000 kubíkov predstavujú zlomy stromov. Kalamita neušetřila ani 30 metrov vysoké stromy s hrúbkou okolo 70 centimetrov. Apokalyptický obraz pôvodne neporušeného kúta prírody môže po vetrovej a snehovej kalamite ďalej zhoršiť podkôrníková kalamita po opakovanom vyletení ďalších generácií lykožrútov z napadnutých stromov a jej rozšírení na okolité zdravé lesné porasty.

Rozvojovo – technický riaditeľ Ing. Ján Štefánik situáciu komentoval: „Hneď po vzniku kalamity sme boli pripravení zrealizovať účinné preventívne opatrenia proti rozšíreniu zničujúceho podkôrneho a drevokazného hmyzu – asanovať kalamitné drevo a následne zalesniť pôvodnými drevinami postihnuté plochy porastov tak, aby ostal biotop pre chránené druhy rastlín a živočíchov zachovaný a aby chránené územie ne-

stratilo svoje opodstatnenie. Som presvedčený, že ak tieto opatrenia nebudú včas zrealizované, časom z tejto vzácnej chránenej lokality vymizne potrava pre tetrova hlucháňa, ktorý je v slovenskej prírode čoraz vzácnejší a PR Fabova hoľa tak stratí predmet ochrany, pre ktorý bola vyhlásená.“

Ochrancovia prírody sú naopak presvedčení, že kalamitné drevo je nutné ponechať na zemi a prírodné procesy v rezervácii na samovývoj, pričom rozšíreniu podkôrneho hmyzu chcú zabrániť iba inštaláciou niekoľkých lapačov...

Pracovník Odboru usmerňovania lesníckych činností Ing. Jaroslav Longauer nám poskytol stručnú genézu názorového rozporu lesníkov a ochranárov a hroziace dopady na reálnu a efektívnu ochranu prírody:

- Krajský úrad životného prostredia (KÚŽP) pred rokom neudelil š.p. LESY SR výnimku na zásah v 5. stupni ochrany prírody. V týchto dňoch túto výnimku udelil orgánom štátnej ochrany prírody (ŠOP) nie na asanovanie kalamitného

dreva, ale iba na inštalovanie lapačov po obvode troch kalamitných plôch v dĺžke 2 km s tým, že po obvode kalamitísk budú spriechodnené 25 metrov široké pásy, určené na umiestnenie lapačov.

- ŠOP nie je materiálne (majú k dispozícii iba 100 namiesto potrebných cca 500 feromónových lapačov) ani odborne pripravená na zrealizovanie ochranných opatrení, schválených KÚŽP, takže si výkon týchto prác bude musieť objednať u š.p. LESY SR, Odštepny závod Čierny Balog.

- Medzitým však už vyletela v minulom roku z napadnutých porastov jedna generácia lykožrútov a reálne hrozí, že pokiaľ sa podarí realizovať schválené ochranné opatrenia v tomto roku, vyletí ďalšia. Lykožrúty sa tak rozširujú nielen na zdravé stromy v samotnej PR a jej ochrannom pásme, ale napádajú aj stromy v hospodárskych lesoch.

- Štát takto prichádza o finančné prostriedky hneď dvakrát – lesníci boli schopní pred rokom prírode blízkymi postupmi asanovať a speňažiť kalamitné

drevo. Namiesto toho drevo ostalo v kalamitných porastoch ležať a v súčasnosti opäť štát bude musieť zaplatiť vysoké náklady na nákup a inštaláciu stoviek lapačov, ktoré aj podľa vyjadrenia lesníckych odborníkov z Národného lesníckeho centra – Lesníckej ochranárskej služby, nezabránia ďalšiemu šíreniu lykožrúta.

Ochrancovia prírody vidia význam ponechania postihnutého územia na samovývoj a premeny kalamitného dreva na tzv. moderové – čiže mŕtve drevo v tom, že toto mŕtve drevo vytvorí podmienky na obnovu lesných porastov a vzácnych biotopov. Skúsenosti lesníkov z viacerých lokalít na Slovensku však dokazujú, že moderové drevo vzniká iba v vlhkých lokalitách so špecifickými podmienkami. PR Fabova hoľa s kalamitou odkrytými hrebeňovými porastmi však medzi takéto lokality nepatrí a preto k prirodzenému vytvoreniu moderového dreva na vysychajúcich lokalitách nemôže dôjsť a tie sa namiesto úživných miest stanú „mesačnou krajinou“, v ktorej sa bude daríť iba burine... ●

Lesník ako ochranca prírody

Jozef MARKO

Asi dnes už nemá zmysel pátrať po tom, kto a kedy začal vyrábať na verejnosti z lesníka necitlivého drancovateľa prírody a kto a kedy naštylizoval profesionálnych i dobrovoľných ochrancov prírody do pozície všemúdrych a jediných bojovníkov za to, aby príroda ostala zachovaná pre budúce generácie v takom stave, ako ju poznáme dnes. Čo však v tejto súvislosti určite význam má, je obzretie sa do minulosti. Pretože už od čias Márie Terézie, teda 250 rokov, generácie lesníkov nielen cieľavedome hospodárili na lesnom majetku, ale ho aj zveladovali a chránili na ňom všetko živé. Aký pádnejší dôkaz môže existovať, ak nie skutočnosť, že v susedných i ostatných európskych krajinách vyhynuli mnohé druhy rastlín a živočíchov (spomeňme napríklad medveďa a rysa), ale na Slovensku ostali zachované. Slovenské lesníctvo dalo európskemu také priekopnícke osobnosti, akými boli Jozef Dekrét Matejovie a Ľudovít Greiner a ako to už u nás býva, za hranicami o nich vedia častokrát viac, ako tu doma.

Niet pochýb o tom, že aj dnes pracujú v slovenských lesoch ich dôstojní nasledovníci. Lesnícki odborníci, ale aj ochrancovia prírody zo zahraničia chodia obdivovať výsledky práce našich lesníkov. Napríklad porasty nad Smolníckou Osadou uznanlivo hodnotili lesníci a ochranári zo Švajčiarska, Francúzska, Nemecka, Česka a ďalších krajín. A takých lokalít v porastoch, obhospodarovaných štátnymi lesníkmi, pribúda a bude pribúdať. Súvisí to aj z nezadržateľne postupujúcim procesom certifikácie v súlade s medzinárodnými štandardami a prísnyimi pravidlami trvalo udržateľného obhospodarovania lesa. Tomuto dynamickému procesu v rámci š.p. LESY SR nestačia ani domáci drevospracovatelia. Prítom v zahraničí je obvyklé, že práve odberatelia a spracovatelia dreva vyvíjajú tlak na jeho producentov, aby ich komodity mali rešpektovaný certifikát, ktorý je dôkazom toho, že drevo pochádza z lesných porastov, v ktorých hospodári múdri a skúsení profesionáli. A laici môžu skutočne veriť tomu, že audítori posudzujú veľmi prísne súlad hospodárenia v lesoch so záujmami prírody a že audítni nepredtí tí, ktorí environmentálne pravidlá podceňujú.

Lesníci sú schopní dnes napraviť aj chyby z minulosti, v ktorej nechali napríklad veľkoplošné holoruby, alebo

nestabilné a málo odolné monokultúry. Denno-denne dokazujú, že majú záujem zakladať zdravé a životaschopné porasty tak, aby mohli odolávať škodlivým vplyvom a že sú pripravení efektívne chrániť les pre biotickými škodcami. Že neustále hľadajú spôsoby, ako pomôcť lesu a prírode, aby sa vysporiadal so silnejšími civilizačnými vplyvmi, ktoré sú dôsledkom ľudskej snahy neustále a stále viac si uľahčovať život. Lesníci si ale veľmi dobre uvedomujú, že pre les a prírodu to znamená naopak sťaženie a skomplikovanie ich existencie.

Preto sú pripravení nájsť s racionálne uvažujúcimi profesionálnymi i dobrovoľnými ochranármi konsenzus, ktorý by jasne zadefinoval rozsah územia Slovenska, ponechaného na samovývoj. Teraz nie je podstatné, či to bude 8, 10 alebo 15 percent a ktoré najvzácnejšie časti slovenskej prírody do neho budú patriť. Dôležitá je dohoda. Transparentné pravidlá a konkrétne vymedzené rozdelenie kompetencií medzi lesníkmi a ochrancami prírody. Aby sme už konečne začali prírodu efektívne chrániť a aby sa mohla aj verejnosť presvedčiť o tom, že medzi lesníkmi a ochrancami prírody neexistuje žiadny rozdiel. ●

Komentár

Orientácia a adaptácia nových zamestnancov

Karol VOLENTIER

Po procese náboru a výberu nového pracovníka sme sa rozhodli prijať práve toho najvhodnejšieho pre danú pozíciu. Bol to náročný, avšak úspešný proces, do ktorého sme investovali úsilie a čas. Aby toto úsilie nebolo márne, je potrebné rovnako investovať aj do práce s novým zamestnancom, do jeho orientácie, adaptácie a rozvoja.

Orientácia je proces, v ktorom zamestnanec začína chápať a preberať hodnoty, normy a presvedčenie ostatných spolupracovníkov – identifikuje sa s hodnotami, normami a pravidlami podniku. Proces orientácie prispieva k plneniu cieľov podniku - zamestnávať výkonných a spoľahlivých zamestnancov. Prispieva tiež k spojeniu podnikovej kultúry a potrieb jednotlivca. Ak má podnik záujem prijatých zamestnancov stabilizovať, snaží sa uspokojiť ich osobné potreby. Nesúlad osobných a podnikových cieľov a očakávaní vyvoláva fluktuáciu.

ÚLOHA PRIAMEHO NADRIADENÉHO

Hlavnú zodpovednosť za proces zorientovania sa má bezprostredný vedúci nového zamestnanca - manažér. Jeho úlohou je zapracovať zamestnanca tak, aby rýchlo získal schopnosť robiť prácu samostatne a výkonne. Adaptatívny proces začína prvým dňom nástupu do zamestnania a je dôležitou udalosťou v živote zamestnanca, v ktorej významnú úlohu zohráva líniový manažér - priamy nadriadený nového zamestnanca (vedúci). Vedúci nového zamestnanca na pracovisku privíta a predstaví ostatným členom pracovného kolektívu, ktorí sú dopredu informovaní o jeho nástupe. Zamestnanca oboznámi s budúcim pracoviskom, potrebnými dokumentmi a inventárom pracoviska. Hneď v prvý deň si vedúci vyhradí čas na vstupný rozhovor so zamestnancom. Jeho cieľom je zmenšiť pochybnosti a neistotu nového zamestnanca a posilniť presvedčenie, že úlohy naňho kladené na zastávanej pozícii zvládne.

Kompetentní vedúci vedia, že ich povinnosťou je pomôcť zamestnancovi v pracovnej i spoločenskej orientácii, pomôcť v adaptačnom procese. Po uplynutí jedného pracovného týždňa vedúci urobí so zamestnancom orientačný rozhovor a spolu prerokujú vzájomné očakávania, predstavy, filozofiu a stratégiu organizácie. Zamestnanec musí získať pocit potreby pre podnik. Obdobie adaptácie závisí od druhu pracovného miesta a predpokladov zamestnanca. Môže trvať niekoľko dní, až mesiacov. Dôležité je, aby zamestnanec nebol preťažený neplánovanými úlohami a účel adaptácie sa splnil. Pri adaptácii sa vyžaduje úzka spolupráca personálneho útvaru a bezprostredného vedúceho nového zamestnanca. Vedúci a spolupracovníci majú rozhodujúci podiel na úspechu, alebo neúspechu procesu adaptácie a začlenenia zamestnanca do kolektívu.

Počas adaptácie si majú možnosť obe strany (nový zamestnanec i priamy nadriadený) potvrdiť vzájomné očakávania, ktoré sa formovali počas výberového procesu. Nový zamestnanec sa oboznámi

a stotožní s víziou a smerovaním organizácie do budúcnosti. Manažér sa hlbšie oboznámi so schopnosťami, zručnosťami a pracovnými záujmami nového člena svojho tímu a bude tak schopný lepšie koordinovať svoj tím a delegovať právomoci a zodpovednosti. Pred uplynutím skúšobnej doby vykoná líniový manažér hodnotenie zamestnanca. Ak sa zistí, že nový zamestnanec sa v orientačnom procese neosvedčil, bude s ním ukončený pracovný pomer v skúšobnej dobe.

K ÚSPESHU ADAPTAČNÉHO PROCESU PRISPÍEVAJU VŠETCI

K naplneniu adaptačného procesu u novoprijatých zamestnancov je nevyhnutné praktické oboznámenie sa s pracoviskami príslušnej organizačnej jednotky, na ktorú je zamestnanec funkčne zaradený, s personálnym obsadením uvedených útvarov, ale najmä s ich hlavnými pracovnými činnosťami. Efektívnosť adaptácie sa priamo odráža na výkonnosti nového zamestnanca a jeho prínose pri plnení cieľov organizácie. Aby bol tento proces úspešný, musia doň prispieť všetci zamestnanci.

Cieľ adaptačného procesu:

- efektívne a produktívne zaradenie nového zamestnanca do organizácie
- stanovenie okruhu vedomostí, spôsobilostí a zručností, ktoré by mal nový zamestnanec zvládnuť
- motivovanie nového zamestnanca a uľahčiť mu jeho začlenenie do organizácie
- zníženie nákladov spojených s fluktuáciou zamestnancov

Adaptácia má za úlohu:

- urýchliť zapojenie nového zamestnanca do fungujúceho celku organizácie
- umožniť novému zamestnancovi spoznať kultúru organizácie
- poskytnúť novému zamestnancovi pocit „som časťou celku“
- nasmerovať nového zamestnanca na jeho konkrétnu úlohu v organizácii
- predstaviť novému zamestnancovi dôležitých spolupracovníkov v organizácii
- napojiť nového zamestnanca na sieť kľúčových osôb na podporu jeho činnosti

Výsledky efektívnej adaptácie:

- pochopenie firemných cieľov, podnikovej kultúry - efektívna identifikácia nového zamestnanca s organizáciou
- rýchlejšie dosahovanie stanovených cieľov jednotlivca, ale aj celku
- efektívnejšia práca v tíme, zlepšenie pracovných vzťahov
- produktívni a motivovaní zamestnanci
- využitie inovatívneho myslenia, potenciálu a talentu nových zamestnancov
- zníženie nákladov spojených s prijímaním nových zamestnancov a opakovaným školením

Ing. Karol Volentier je špecialistom na Odbore riadenia ľudských zdrojov GR š.p. LESY SR Banská Bystrica

OSN v Čiernom Balogu

Ján MIČOVSKÝ

Lesnícky skanzen privítal vo svojej krátkej histórii už viacero zaujímavých návštev. Avšak tá, ktorú uzrela Vydrovská dolina vo štvrtok 25. mája patrila naozaj k nevšedným. Tvorili ju účastníci 33. schôdze Európskej lesníckej komisie FAO (Organizácie pre potraviny a poľnohospodárstvo), jedného z dôležitých orgánov OSN. Týždenné rokovanie komisie konané pod gesciou ministra pôdohospodárstva SR zabezpečovalo Národné lesnícke centrum vo Zvolene, pričom v programe bola aj návšteva Lesníckeho skanzenu pri Čiernom Balogu.

Členom komisie vo Vydrovskej doline privítal riaditeľ závodu Miroslav ENGLER. Na úvod všetkých milo prekvapil darček podniku - spomienkové „pijačky“ s logom LSR, ktoré bolo možné z miestneho zdroja aj operatívne naplniť... Potom sa už reprezentanti 29 krajín sveta vydali na vyše dvojhodinový púť po „chodníku lesného času“. Po jej absolvovaní hodnotili prírodné múzeum ako

Ako si sa to dostal do toho Fínska?

Podme už na ten chodník lesného času!

Dobré znamenie pre slovenské lesníctvo? Július Novotný, riaditeľ NLC vo Zvolene a Wulf Killmann, riaditeľ Divízie lesnej produkcie FAO v Ríme.

presvedčivý dôkaz úrovne práce slovenských lesníkov s verejnosťou.

Zasadačka závodu sa vo večerných hodinách zmenila na miesto pôsobivo pripravenej recepcie. Príhovorom ju otvoril generálny riaditeľ Igor OLAJEC, ktorý hostí oboznámil s reáliami podniku. Neformálnych rozhovorov s hosťami sa zúčastnili aj ďalší generálni riaditelia – Július NOVOTNÝ z NLC Zvolen a Valér CMORÍK zo Sekcie lesníckej MP SR.

Nemožno nespomenúť, že významná schôdza sa na území Slovenska uskutočnila vďaka osobnej angažovanosti predsedu Európskej lesníckej komisie, ktorým je v súčasnosti Ján ILAVSKÝ, pracovník lesníckeho výskumného ústavu z Fínska. Darmo, aj vysoká európska lesnícka politika je založená na osobných kontaktoch... Určite aj cez prizmu tejto skutočnosti treba hodnotiť prínos profesora ILAVSKÉHO, odborníka a skromného človeka, ktorý dosiahol najvýznamnejší post, aký kedy našinec zastával v svetovej lesníckej politike.

V mene LESOV SR treba vyjadriť poďakovanie všetkým pracovníkom NLC, ktorí 33. schôdzu ELK FAO pod osobným vedením profesora NOVOTNÉHO vynikajúco pripravili a pri zostavovaní programu nezabudli ani na náš podnik. ●

Pijačky mali úspech aj bez podrobnejšieho návodu.

Vysoká koncentrácia lesníckej generality: Zľava: Miroslav ENGLER, Valér CMORÍK, Ján ILAVSKÝ, Július NOVOTNÝ, Igor OLAJEC.

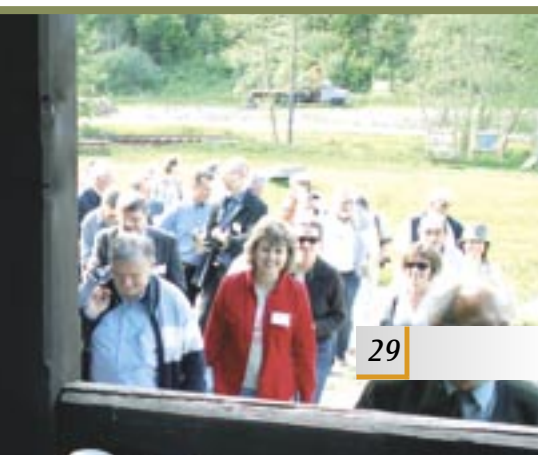
Bože, aká škoda, že som sa dala nahovoriť na tú diétu....

Vítajte v Lesníckom skanzene. Ak by niekto nevládal, nevzdávajte sa, v polovici trasy nás čaká horáreň s prekvapením..

Tu je tá horáreň?

Navštívte OZ Žilina

Dolná Dedošová

Priamo v srdci Severozápadného Slovenska, v regiónoch Rajecka, Horného Považia a Turca obklopený vencom hôr, nachádza sa areál OZ Žilina. Z juhu sú to Kremnické vrchy, z východu Veľká Fatra, sever stráži Kysucká vrchovina a Malá Fatra, západ Súľovské vrchy. Priamo do areálu závodu zasahujú dva národné parky – Veľká a Malá Fatra.

Terajší závod vznikol zlúčením Odštepňných závodov Žilina a Martin, ktorých „predchodcami“ boli rôzne závody či už na rajeckej strane, alebo v Turci.

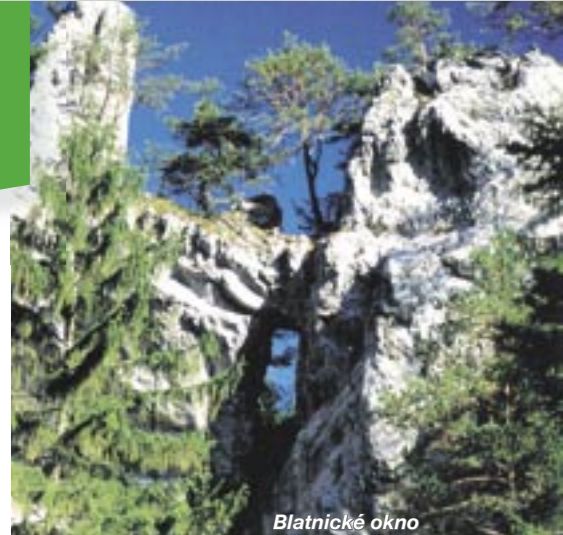
Žilinskí lesníci obhospodarujú celkom 37 tis. ha lesnej pôdy s väčšinovým zastúpením ihličnanov. V rámci závodu vykonávajú svoju činnosť 4 lesné správy (Rajecké Teplice, Žilina, Martin, Turčianske Teplice) a stredisko drevárskej výroby Diviaky.

Územie, v ktorom sa nachádzajú spravované lesy je veľmi členité. Nadmorská výška sa pohybuje od cca 300 m do 1 709 m nad morom, lesnatosť územia je 53 % a vzhľadom na prítomnosť 4 veľkoplošných chránených území je aj veľký podiel ochranných lesov. Toto svedčí o veľkom mimoprodukčnom význame lesov, ktoré závod obhospodaruje.

Jednou z priorit na našom závode je aj starostlivosť

o zver a poľovníctvo. V režijných revíroch je možnosť lovu jelenej, srnčej a diviacej zveri, ale stretnúť možno aj medveďa, vlka, rysa, či hlucháňa. V časti revíru Gader je introdukovaná alpská forma kamzíka vrchovského, ktorý bol dovezený z Jeseníkov v rokoch 1956-60.

Pomerne veľká rozloha predurčuje areál závodu k prítomnosti veľkého množstva prírodných a historických krás. Okruh, ktorým sa dá celé územie obísť možno začať na Fačkovskom sedle, ktoré poskytuje krásne výhľady do okolia. Pokračujúc smerom k Žiline míňame odbočku do rázovitej obce s osobitou architektúrou – Čičmany. Ďalej naše putovanie pokračuje Rajeckou dolinou, s takými zaujímavosťami ako je Slovenský betlehem v Rajeckej Lesnej, kúpele Rajecké Teplice, či zrúcaniny Lietavského hradu. Po prehliadke krajského mesta Žilina, kde závod sídli, je možnosť „odskočiť si“ do rodiska Jánošíka – Terchovej a samozrejme i do krásneho strediska letného i zimného turizmu – Vrátnej doliny. Ak sa rozhodneme tieto skvosty vynechať, cestou popod bájne hrady Strečno a Starhrad sa Domašínskym meandrom stráženým zlovestne známymi skalami Margita a Besná prehupneme do Turca. Milovníci kultúrnych pamiatok si tu môžu vychutnať Maticu slovenskú, či Národný cintorín v Martine, ale aj zrúcaniny troch hradov (Sklabiňa, Blatnica, Zniev). No a tí, ktorí majú radšej ticho prí-

Blatnické okno

rody určite odbočia do známej Gaderskej doliny plnej fascinujúcich vápencových útvarov a scenérií, ako napríklad Blatnické okno. Unaveným a „uchodeným“ určite dobre padne oddýchnuť si v kúpeľoch Turčianske Teplice, či načerpať sily pri prameni minerálnej vody v Budiši.

Toto je samozrejme len zlomok krás, ktoré tento kút Slovenska ponúka, treba len prísť a presvedčiť sa na vlastné oči.

Kto chce stráviť u nás viac dní, má možnosť výberu z 13-tich ubytovacích zariadení, či už z plne vybavených, akými sú 2 chaty na Rybnej neďaleko Rajca, alebo Drobkov a Dolná Dedošová v Gaderskej doline a v neposlednom rade aj RZ Vrčko priamo v obci Vrčko. No a na tých, ktorí si nepotrpia na úplné pohodlie, ale chcú prežiť romantiku prírody pri sviečkach a vode z horskej studničky čakajú chaty ako Seľenec, či Vrátna v Gaderskej doline.

Je toho skutočne veľa, čo vám môžeme ponúknuť, takže ešte raz: **navštívte OZ Žilina**, veď lepšie je raz vidieť, ako stokrát počuť.

Dovidenia v Žiline. ●

Ing. Elena Kubičková je vedúca ekonomického úseku na OZ Žilina
Ing. Ladislav Bihari je SIS na OZ Žilina

Čičmany

Lietava

Bližšie informácie o ubytovacích možnostiach OZ Žilina získate na www.lesy.sk, na e-mailovej adrese nemethova.zi@lesy.sk alebo na t.č. 041/562 04 35.

V jednote je sila

Peter GOGOLA

Názov môjho príspevku by sa vám, vážený čitateľ, mohol zdať trochu ošúchaný. Nemám na mysli sieť obchodov Jednota (tam by sme slogan mohli hádam zmentiť na „v Jednote je akcia!“), mám na mysli jednotu ako prejav spoločného myslenia a konania v prospech spoločných cieľov. Teda to, čo tak názorne na smrteľnej posteli vysvetlil svojim synom umierajúci Svätopluk.

Areál jazera Počúvadlo sa v poslednú májovú sobotu stal miestom stretnutia troch generálnych riaditeľov: Valér Cmorík z Lesníckej sekcie MP SR, Igor Olajec z LESY SR a Július Novotný z Národného lesníckeho centra spoločne otvorili nový náučný chodník Banský jarok. Pri tejto príležitosti sa v neformálnych debatách diskutovalo o tom, že práca s verejnosťou sa za posledné roky výrazne skvalitnila. Lesníci si na vlastnej koži vyskúšali, aké to je, byť v nepriazni mé-

dií. Z tohto nepriaznivého postavenia neexistuje iná cesta, len hľadať spôsoby, ako verejnosť oboznamovať s významom práce lesníkov. A náučné chodníky sú na to veľmi účinným prostriedkom.

Práve preto ich lesníci budujú. Ten na Počúvadle pri svojom otvorení zažil prejav jednoty, zosobnený

Glosa

v prítomnosti troch najvyšších predstaviteľov lesníckych inštitúcií. A perspektívy práce s verejnosťou? Verím, že sú skvelé. Napokon, úplne jednoznačne to konštatoval generálny riaditeľ NLC Július Novotný: „Verím, že spoločne sa nám bude dariť zlepšovať obraz lesníctva v očiach verejnosti. Základný predpoklad pre to je v dobrých vzťahoch medzi lesníckymi inštitúciami a ich čelnými predstaviteľmi“.

Poviete si: fajn. Takže generáli sú zajedno. Spomeňte si - nie vždy tomu bolo tak. Je veľmi dôležité, že si význam jednoty uvedomili. Veď to vedel už sám Svätopluk... ●

Prečo mám rada les

ANDREA PÁLFFY - BELÁNYI
moderátorka televízie TA3

Keď som dostala túto otázku, tak mi napadlo, že asi nepoznám nikoho, kto by nemal rád lesy. Pretože prechádzka lesom je krásna vec. Dokonca ani nepriaznivé počasie nedokáže tento zážitok pokaziť, pretože v lese je aj dažď príjemný. Samozrejme, slnečné počasie je pre prechádzku medzi stromami vždy najideálnejšie. Pochádzam z Košíc, kde je v okolí veľa možností na prechádzky prírodou a teda aj lesom. S rodičmi sme chodievali do prírody veľmi často, či už v zime alebo v lete. Dnes už síce žijem v Bratislave, ale aj tu sú miesta, kde človek úplne zabudne, že je v hlavnom meste plnom kancelárií, obchodov a áut. Nehovoriac o výletoch po okolí, na tie sa vopred teším a práve teraz, na jar a v lete sa vždy snažím vymyslieť si nejaký malý výlet. V poslednom čase sa aj počas cesty autom pozerám po okolí a vždy sa poteším, keď zbadám napríklad srnky.

Veľmi smutno mi však bolo minulé leto, keď som bola v Tatrách, kde príroda skutočne zaplakala a ja verím, že sa dožijeme stavu, aký tam bol pred ničivou vichricou.

Jediné, čo mi v lese naháňa strach, sú kliešte a medvede. Ale uistili ma, že pred tými prvými sa dá chrániť a tých druhých, žiaľ, už v našich lesoch až tak veľa nie je. ●

Les ako chrám, strom ako oltár

Jozef MARKO

Veriaci, vstupujúci do kostolov so zbožnou pokorou a úctou, veľmi dobre poznajú silu ich najvnútornejších pocitov, charakterizujúcich takéto chvíle.

Sú niečím výnimočné a v prípade úprimnej snahy priblížiť sa v uponáhľanom svete starostí a problémov k Bohu aj povznášajúce a upokojujúce. Podobnosť s lesníkmi, milujúcimi les a prácu, ktorou ho zakladajú, obnovujú, vychovávajú a chránia, v tomto prípade vôbec nie je náhodná. Na svojich reportážnych cestách som stretol veľa takýchto ľudí, ale až lesník Ladislav Alcnauer mi v rámci terénnej pochôdzky vo výberkovom lese nad Smolníckou Osadou pomohol pochopiť toto pod-

benstvo, vystihujúce oddanosť mužov a žien v zelenom lesníckej práci. Povedal, že keď vchádza do lesa, akoby vchádzal do chrámu matky Prírody a keď pozerá na každý strom, akoby v ňom videl oltár.

Taká je teda viera pravých lesníkov, ktorí so zbožnou pokorou a úctou dennodenne vchádzajú do lesa a ktorí si nevedia predstaviť, že by svoje vedomosti, úsilie a skúsenosti venovali inému „náboženstvu“, akým je to lesnícke. A ešte niečo je na týchto ľuďoch fascinujúce a obdivuhodné. Snažia sa naučiť aj ostatných ľudí, aby vchádzali do lesa s rovnakou pokorou a úctou. Aby vnímali les ako Boží chrám a stromy v ňom ako oltáre, pred ktorými sa môžu k veľkosti a význame lesa pre nás ľudí vždy pomodliť. ●

Poznámka

Foto Pavel Trnavský: Pri smreku

Poľovnícky receptár

Jelenie stehno s brusnicami

Suroviny: 500 g jelenieho stehna, hladká múka, soľ, olej, 1 pohárik zaváraných brusníc, mleté čierne korenie, mletá paprika, majorán, cesnak

Postup: Odblanené a odležané mäso nakrájame na plátky a naklepeme. Plátky mäsa osolíme, obalíme v múke a opečieme na oleji z oboch strán. Potom pridáme korenie, papriku, majorán, roztlčený cesnak a podlejeme vodou. Dusíme domäkka. Do omáčky pridáme pol pohárika brusníc a necháme zovrieť. Podávame s ryžou. Na každý plátok mäsa dáme lyžičku brusníc a postriekame šľahačkou.

Dobrú chuť čitateľom Lesníka praje Katarína Gogolová z Banskej Bystrice

RUBRIKU PRIPRAVUJE PROF. ING. LADISLAV PAULE, PhD.

Filatelistické okienko

Zalesňovanie

V mnohých krajinách je zalesňovanie považované za základ celej lesníckej činnosti. Veď čo môže byť krajší výsledok činnosti človeka, než ten, kde v bezlesej krajine vznikne les s jeho úžitkami. Nie je preto divu, že výsadba sadeníc a stromov patrí medzi obľúbené symboly rozvoja každej krajiny. Azda najstaršia známka s touto tematikou je americká „dvojcентовka“ z roku 1932, venovaná šesťdesiatemu výročiu Dňa stromov (Arbor Day). Päť krajín – Francúzsko, Maďarsko, Bulharsko a Rumunsko – vydalo známky pri príležitosti zalesnenia 1 milióna hektárov nových lesov. Bulharsko a Rumunsko tradične vydávali známky pri príležitosti Mesiaca lesov, na ktorých nemohol chýbať motív zalesňovania. Zalesňovanie, ako boj proti dezertifikácii, sa objavuje na mnohých známkach z trópop a subtrópop (ako napr. Ruanda). Na známkach z motívom zalesňovania môžeme objaviť aj modernejšie zalesňovacie technológie – obalené sadenice (napr. známke Dánska alebo v minulom čísle na známke Indonézie).

USA

RUMUNSKO

FRANCÚZKO

BULHARSKO

TANZANIA

FILIPÍNY

1. Hádanka

Tento živočích vie skvelo plávať. Dúhovo sfarbené telo má pokryté šupinami, dorastá do dĺžky asi 40 cm. Žije vo všetkých horských a podhorských tokoch s čistou, chladnou vodou bohatou na kyslík. Na lov vychádza skoro ráno a pred večerom. V našich riekach dorastá do hmotnosti 1 kg. Je veľmi zdravý a má značne široký sortiment potravy. Žerie prakticky všetko mäsité s čím sa vo vode stretne, pokiaľ sa mu sústo zmestí do papule. Medzi zložky jeho potravy patria aj larvy vodného hmyzu a hmyz lietajúci nad hladinou. Rozmnožuje sa ikrami.

Ako sa volá tento živočích? Skús ho nakresliť!

Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.

2. Poznáš naše ryby? Doplň do rámkov pod obrázkami ich názvy.

K

P

Š

Ú

3. Nájdi 10 odlišností.

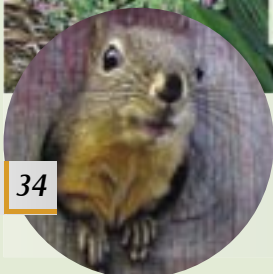

4. Vystrihni a poskladaj obrázok.

Moja adresa je:

Veverička Ryška, LESY SR š.p., Nám. SNP 8, 975 66 Banská Bystrica.
Teším sa na vás nabudúce. Dovtedy ahoj!

Bruchatka s hobľovacím ozubením bola posledným článkom vo vývoji dvojmužných ručných píl na ťažbu dreva.

Vývoj píly nebol jednoduchý, no napriek tomu sa nedá porovnávať s komplikovanosťou a dĺžkou vývoja všetrannejšej sekery. Najstaršie píly, pochádzajúce z mladšej doby kamennej, mali tvar kosáka s pazúrikovými zubami. **Kovové** (bronzové) píly sa objavili v dobe bronzovej v Egypte, neskôr i u nás. **Železné píly** používané na spilovanie stromov, ktoré na našom území spomína po prvýkrát Caesar v 1. stor. p. n. l., boli pravdepodobne keltskou inováciou.

Prenikanie píl do našej oblasti nebolo krátke ani jednoduché. Po odchode Rimanov sa na dlhé storočia prestali používať - drevorubači vždy radšej uprednostnili sekeru. Až v 1. polovici 19. storočia sa píla dostáva do našich lesov v hojnejšom počte. Napríklad Dekret zavádza pílu v horehronských lesoch v roku 1825, povoláva pritom robotníkov zo Štajerska ako inštruktorov a medzi skupinami drevorubačov pracujúcich pílamí a sekerami zavádza súťaženie. Jeho úsilie, ako i úsilie iných progresívnych pracovníkov postupov v lesníctve (napr. Greiner) nebolo márne a po overení predností sa píla v slovenských lesoch udomácnila.

Najstarším „modelom“ bruchatky bola tzv. „štubnianka“, píla s rovným chrbátom a silne vypuklým čelom. Obyčajne mala súmerné trojuholníkové ozubenie, neskôr sa používali píly i s nesúmernými (asymetrickými) zubami. Najlepší výkon dosahovala s prerušovaným ozubením. Popritom sa používali i píly „tyrolské“ (s prehnutým chrbátom) a „švajčiarske“

Príbehy vecí
alebo
Pár slov o predmetoch
zo zbierok Lesníckeho
a drevárskeho múzea

„Bruchatka“ s hobľovacím ozubením

Marek VANGA

(úzky list s rovným chrbátom a čelom - „paspartky“).

Následný vývoj sa väčšinou týkal tvaru zubov. Trojuholníkové zuby sa začali zoskupovať do koruniek, vznikali zuby tvaru písmena „M“, či drážkovacie zuby. Najlepšie rezné výsledky dosahovala **švédska píla EIA** (prakticky najlepší píla), neujala sa však pre náročnosť údržby a brúsenia zubov. Oveľa väčšiu obľubu získali **americké píly** s hobľovacím ozubením, ktoré sa u nás vyrábali ako normalizované. Mali 2 alebo 4 rezacie zuby, (odrezávajúce hoblíny po bokoch) nasledované hobľovacím zubom tvaru „M“, ktorý odrezával hoblíny zospodu a vynášal ich z rezu von.

Ručné píly predstavovali v technológii, výkone a bezpečnosti ťažby a spracovania dreva výrazný krok vpred. ●

Ing. Marek Vanga
Múzeum vo Sv. Antone

- Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene

„Americká“ píla s hobľovacími zubami,
50. – 60. roky 20. storočia.

Životné jubileá

JÚN 2006
ŽIVOTNÉ JUBILEÁ
50 ROKOV

Horváth Ján, nar. 25. 6. 1956,
ťažbár, LS Zavadka – OZ Beňuš

Belko Ján, nar. 12. 6. 1956,
vedúci Lesníckeho skanzenu
– OZ Čierny Balog

Kuttner Peter, nar. 28. 6. 1956,
lesník, LS Hronec
– OZ Čierny Balog

Ing. Gočaltovská Jana,
nar. 24. 6. 1956,
vedúca ekonomiky – OZ Revúca

Ing. Hreňko Jozef,
nar. 24. 6. 1956, mechanizátor
– OZ Sobrance

60 ROKOV

Jurík Róbert, nar. 1. 6. 1946,
manipulačný majster,
MES Diviaky – OZ Žilina

Kvietok Štefan, nar. 25. 6. 1946,
referent BTS, PO, OaO
– OZ Čierny Balog

Heckel Miloš, nar. 17. 6. 1946,
lesník, LS Rimavská Sobota
– OZ Rimavská Sobota

Ing. Zavartkay Ladislav,
nar. 1. 6. 1946, referent TPV
– OZ Prešov

ODCHOD DO PREDČASNÉHO STAROBNÉHO DÔCHODKU

Hurčíková Helena,
nar. 25. 5. 1950, technik,
LS Duchonka – OZ Prievidza

Korchan Ivan, nar. 14. 2. 1945,
lesník, LS Duchonka
– OZ Prievidza

Jurík Róbert, nar. 1. 6. 1946,
manipulačný majster,
MES Diviaky – OZ Žilina
Ing. Helena Turská

Pozvánka

2. ročník súťaže
„NAJ HORÁR“
Memoriál Jozefa Dekreta Matejovie

Dňa 23. - 24. 6. 2006 sa stretne široká lesnícka verejnosť a pozvaní hostia v areáli LS Prievidza - Jazemín Kusá, aby overili vedomosti a schopnosti našich lesníkov - horárov.

Deň stromu
sviatok všetkých, ktorí majú radi les
LESNÍCKY SKANZEN
VO VYDROVSKEJ DOLINE
PRI ČIERNOM BALOGU
8. júl 2006

Poltárska vetvička

Lesníci z OZ Rimavská Sobota v spolupráci s Národným lesníckym centrom a mestom Poltár pripravili už po piatykrát podujatie „Mladí priatelia lesa“, tentokrát s podtitulom „Poltárska vetvička“. V tomto roku k spolupráci prizvali aj kolegov z OZ Kriváň. Spoločnými silami pripravili **pestrý program pre deti všetkých vekových kategórií. Lokalita Kúpnej a Urbárskej hory pri Poltári sa 1. júna premenila** na zaujímavý lesný chodník plný prekvapení a náučno-zábavných stanovišť. **Hrou na svoj obľúbený nástroj - fujaru - pozdravil** deti v Poltári aj prezident Ivan Gašparovič.

Akcia bola určená pre deti materských a základných škôl a mládež stredných škôl z regiónov Novohrad, Gemer a Malohont. Príležitosť zažiť deň plný lesných zážitkov si tentokrát nenechalo ujst' vyše 2 000 návštevníkov, z toho viac ako 1 000 detí. Podujatie slávnostne otvoril prezident SR Ivan Gašparovič, rodák z Poltára. Počas celého dňa sa na jednotlivých stanovištiach lesného náučného chodníka deti zúčastnili rôznych atrakcií, vďaka ktorým mohli lepšie spoznať les a jeho život, zabaviť sa so svojimi kamarátmi a stráviť nezabudnuteľný deň v prírode Revúckej vrchoviny. Detskí návštevníci sa zapojili do zážitkových hier v lese, mali možnosť pozorovať a spoznávať lesné dreviny, rastliny, zvieratá, vtáky a hmyz, prezreli si výstavku loveckých zbraní a poľovníckych trofejí, predstavenie poľovníckych plemien psov, ako aj ukážky z výcviku sokoliarov. Celkovo bolo pre deti a mládež pripravených 14 stanovišť, ktoré ponúkli možnosť tvorivo a aktívne stráviť voľný čas, spoločne si zašportovať, zahrať sa a získať nové poznatky o prírode okolo nás. Celou trasou chodníka účastníkov sprevádzali ich učitelia a rodičia.

„Príroda sama je veľkou učiteľkou. Ak chcú deti objaviť jej tajomstvá, musia sa ju naučiť vnímať všetkými zmyslami. Veríme, že podujatie v Poltári prinieslo všetkým deťom nové zážitky i zábavu a bolo jedinečnou príležitosťou spoznať les a jeho bohatý život,“ uviedol Ing. Jozef Bystriansky, riaditeľ OZ Kriváň.

Peter Gogola, foto: Ing. Pavel Trnavský

1. jún 2006